

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 13575

SHTERN OYF'N DAKH

Itzik Manger

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פ. י. ח. י. ק. ז. א. ו. ו. י. ט. ש.

איציק מאנגער

שטערן אויפ'ן דאך

(ליד און באלאדע)

פארלאג „שלום עליכם“ בוקארעשט

1

9

2

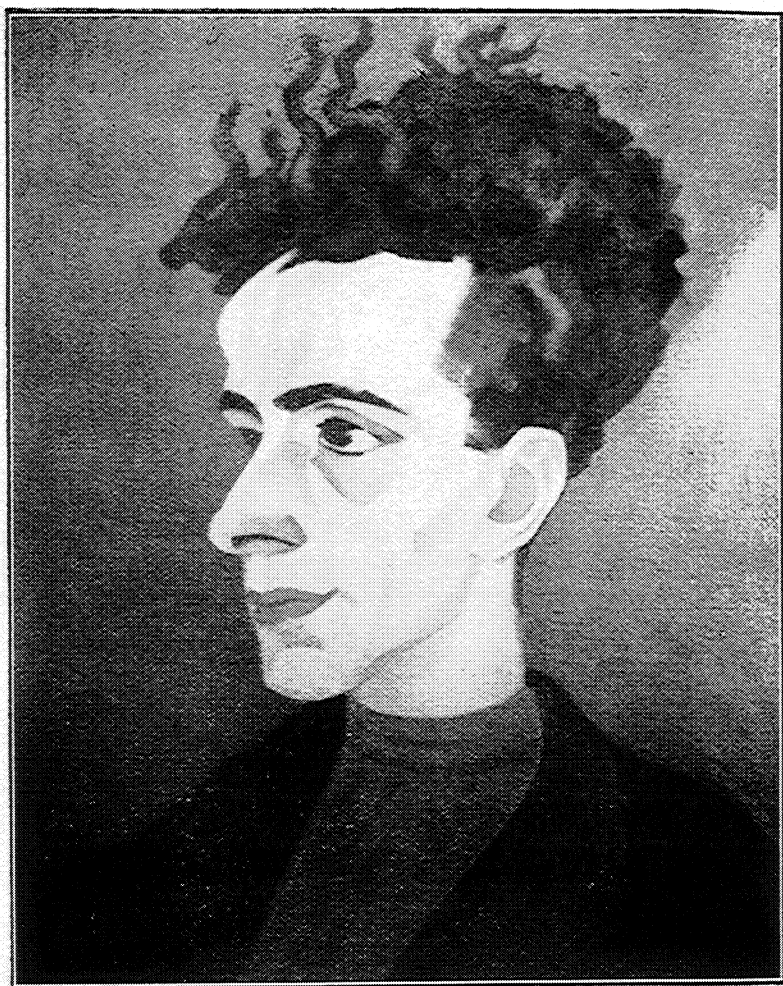
9

Copyright by I. Manger
Bukarest

הילע און פאָרטרעט געצייכנט פון אַרטור קאַלניק.

Stern ofen Dach — I. Manger
Editura „ŞALOM ALECHEM“ Bucureşti
Str. Paris 7.

Tip. Roitman, Bucureşti, Str. Foişor 7.

די לידער וואָס זענען געזאַמלט אין דעם באַנד, זענען ניט געאַרדנעט כראָנאָלאָגיש און ניט געטיילט אין ציקלען. מיט אַ באַ-
זונדער פרייד האָב איך זיי כאַאָטיש צעוואָרפן איבערן גאַנצן בוך.
באַלאַדע, קריסטוס-ליד און ליד פון בעל שם.

באַלאַדע און תפילה. די טונקלע זעונג און דאָס
ליכטיקע שטאַמלען וואָס פיבערט אין די אויגן און אויף די ליפן
ערב נאַכט.

די סאַציאַלע און גראַטעקסע אַקאָרדן, וואָס ציטערן ווי די-
סאָנאַנסן אין בוך, נעם איך אַרום מיט אַ באַזונדער ליבשאַפט:
אפשר וועלן זיי מיך ערגעצווו דערפירן.

„שטערן אויפן דאָך“ הייסט דער בוך דערפאַר, ווייל אין די
צייטן פון געיעג און רדיפה אויף די שטערן, איז מיר דער נאָמען
באַזונדערס געפעלן געוואָרן.

די „באַלאַדע פון די טעותן“ גיב איך אַ מתנה מיין ערשטן
פריינט דעם דיכטער יעקב שטערנבערג. די „באַלאַדע פון דעם ליי-
זיקן מיט דעם געקרייציקטן“ דעם ווונדערבאַרן רעציטאַטאָר הערץ
גראַסבאַרט. דאָס ליד „ביים וועג“ דעם מאַלער און שווייגער
אַרטור קאָלניק, און די „באַלאַדע פונעם ווייסן ברויט“ דער האַר-
ציקער דיכטערן קאַדיע מאַלאַדאָוסקי.

די בעסטע מתנות וואָס איך פאַרמאָג, מער קען „אַזאַ אַרעמער
מענטש, ווי האַמלעט ניט געבן.“

די טרויריקע „באַלאַדע“ פון די גרייזן (ווערטער, פונקטואַציע),
ווידמע איך דעם בחור הוצער. דער לעזער דאַרף נעמען אין אַכט
די שווערע באַדינגונגען פאַר דרוקן אַ יידישן בוך אין אַלטרומעניע.
דאָ פאָדערט נאָך דער זעצער פולע אוואַנאַמי פאַר זיך און זיין
פאַנטאַזיע.

איציק מאַנגער

עפן ברייט דעם טויער.

עפן ברייט דעם טויער... ס'שטייען אויף דער שוועל
וואנדערער, וואס טראגן דעם אנזאג פון דער נאכט.
זיי קושן שטיל מיין שטערן און ווייטער גייט דער וועג —
צי האט דען ווער געמאסטן דאס מלכות פון דער נאכט?

איינגעהילט אין טונקל-גראַע אוונט-טאָגעס,
שטייען זיי און מורמלען צום ריטם פונ'ם ווינט —
„ווער ס'וועט די שווארצקייט פון דער נאכט אויסשעפן,
וועט דאס וואונדערליכע ווייסע ליכט דערזען“.

קום און לאמיר גייען. ס'טונקלען שוין די וועגן
און בלאע שמעטערלינגען פליען און פארגיין.
אויף די פעלדער בלייבט דער רויטער צווייט פון זומער
און פון די צווייגן רינט אַ טונקל נאכט געוויין.

מורמלען שטיל די וואנדערער אין די גראע טאגעס —
„ווער ס'וועט אויסטרינקען דאס טונקלע נאכט געוויין,
דער וועט יענעם שמייכל פון דער וועלט נשמה,
און דאס לעצטע גרויסע ליכט דערזען“.

קום און לאמיר גייען. ס'טונקלען שוין די וועגן.
ס'פליען בלאע שמעטערלינגן און פארגיין.
פון די הארזאנטן ווינקן בלאע פינגער,
ס'טונקלען שוין די וועגן... קום און לאמיר גייען!

צוויי בלאע שוואלבן...

צוויי בלאע שוואלבן פלאטערן
צווישן מנחה און מעריב.
ביים אפענעם פענסטער שטייסט
די גאלדענע קרוין אויפ'ן קאפ.

דו מורמלסט און דיינע ווערטער
גייען אויף שווארצן סאמעט
מיט בריוו אין די ווייסע פינגער, —
וויאלעטע גריסן צו מיר.

א האנט צייכנט אויס אין מערב
א חורבה מיט שווארצע שויבן,
וואו ס'וואוינט די בלינדע לבנה
מיט דער קראנקער טאכטער פון ים.

פאל אויף די קני, פרינצעסין,
און זאג הויך דיין אוונט געבעט,
ס'זאל דיר גרינגער זיין צו באגעגענען
די שליחים פון דער נאכט.

מיידל-פארטרעט.

גראע דעמערונג.
שווארצע אויגן צוויי
שפינען בלאע פלאטערן —
שוועבן זיי
דורך דער דעמערונג.

דאס שווארצע קלייד
טוליעט זיך טרויריק צום אוונט-ווינט
מיט דער שרעק פון קינד
און מורמלט:
„ווי שיין די לבנה ברענט
אין מיינע טרוימען“...
און ס'גלעטן די הענט
דעם אוונט-ווינט.

אויפ'ן גראז צינדט נאכט
דעם ערשטן גלי פון ייגן מיידל-בלוט.
וואס פליט, ווי א רויטער שמעטערלינג
אויפ'ן שווארצן קלייד,
צעשפרייט די פליגל, ווי טונקלע פרייד
און פארגייט.

סילועטן-שפיל.
נאכט, ווינט און שטערן.
די אויגן ברענען שווארץ,
ווי זיי וואלטן הערן
דעם ווידערקלאנג פון אייגענעם באגער.

שווער
פאלן שאטענס אויף דער גארטן-באנק.
אויפ'ן שטערן פון דער נאכט טונקלט א געדאנק,
וואס פארווישט דעם שמייכל פון דער מיידל-ליפ
און אויף די שווארצע וויעס פינקלט מיד
דער ריטם פון א ניט פארשטאנען ליד,
וואס ווייגט, פארוויגט דעם גראען כמארע-פלעק,
וואס ציט זיך איבער בוימער ווייט אוועק,
און לעשט די וויאָלעטע שטערן אויס...

סילועטן-שפיל.
נאכט, ווינט און שטערן.
די אויגן ברענען שווארץ,
ווי זיי וואלטן הערן
דעם ווידערקלאנג פון אייגענעם באגער.

די באלאדע פון די שבת-ליכט.

שטייט דער מאנאך אין פינצטערן צעל
און זיינע אויגן ברענען —
„יונגע מכשפה, ווען וועסטו אמאל
דעם זילבערנעם צלם דערקענען,
און יעזוסן אונזער האר?“

זאגט דאס מיידל: „ווי קען איך דען
אין האנט דעם צלם געמען,
אז איך זאל מיינע שבת-ליכט
די גאלדענע פארשעמען, —
ווי קען איך עס, שווארצער מאנאך?“

„יונגע מכשפה, דעם צלם א קוש,
און יעזוס וועט דיך דערלייזן
פון דער קליפה, וואס לויערט אין דיר
און פון דעם גייסט דעם בייון,
וואס זינגט פון דיינע ליפן אראפ!“

זאגט דאס מיידל: „ווי קען איך דען
מיט די ליפן דעם צלם בארירן,
אז איך זאל די גאלדענע שבת-ליכט
אויף אייביק שוין פארלירן, —
ווי קען איך עס שווארצער מאנאך?“

„דערקען דיין לעבן, דערקען דיין טויט,
ס'איז יעדע רגע טייער.
וואס זעסטו, מיידל, דורך דער שויב?“
„איך זע אַ בלוטיק פייער
און בלוטיקע שאטנס אויף דיין געוואנט!“

גייט דער מאנאך און דאס מיידל גייט,
די הענט מיט שטריק געבינדן.
און הונדערט פינגער האבן מיט אמאל
שארפער דאס פייער געצינדן —
דאס רויטע פייער אויפ'ן שווארצן סטעפ.

און אז דאס פייער האט אויסגעברענט
און דאס גראע אש איז געבליבן,
האבן זיך אויפ'ן אַש צעברענט
גאלדענע שבת-ליכט זיבן,
גאלדענע שבת-ליכט זיבן...

באם דניעסטער.

דער דניעסטער מורמלט און ער רוישט
און קלאפט די כוואליעס צו דעם ברעג.
ער ברענגט דעם אומעט אונז אהער,
און טראגט די בענקשאפט ווייט אוועק.

אין פון די שווארצע כוואליעס ווייט
א מידער הויך פון טויט און רו,
טארעט שטיל די פינצטער אויף
א מידער ווייסער פויגל-פלי.

און ס'קוקט מיך ווילד די טונקל אן:
„ווי קומסטו, פרעמדער, דא אהער?
לאז רוען, לאז! דאס הארץ איז מיד,
און ס'איז מיין חלום טיף און שווער“.

דער דניעסטער מורמלט שטיל און מיד.
א פיבער-טרוים, א ציטער פליט
אריבערן שווארצן אויבערפלאך —
דער אייביקער סוד פון טונקלען ליד.

איך האלט די ביקס און ציל און שיס.
א רויטער פלעק די טונקל פארבט.

און בא דעם גראען וואסער-ברעג
א שווערער פיבער-חלום שטארבט.

איך פאל אנדער אויף די קני,
אין מיינע אויגן ברענט די שרעק. —
דער דניעסטר מורמלט און ער רוישט.
און טראגט די בענקשאפט ווייט אוועק.

דער פרעמדער.

געקומען איז ער אויסגעווייקט מיט נאכט און ווינט.
די האר צעשויערט און די אויגן אויסגעלאשן מאט.
געפייערט האט זיין קערפער ווי אסיענדיק א בלאט.
און ס'האט געשמעקט פון אים מיט הפקר פון די הינט.

זיין קול איז שטיל געווען און כ'האב געהערט ווי ס'רינט
זיין ווארט זיגזאגיש ווי א טייכל אין דער ווייט.
און געשפענסטיש ווי דער נאכט-גייסט וואס ער רייט.
און וויל פארפירן ערגעצווי דעם חלום פון א קינד.

א פארשעמטער האב איך פאר אים אויסגעבעט זיין בעט
און ער איז איינגעשלאפן און פונעם שלאף גערעדט
שווערע, טונקלע רייד צום טיק טאק פונעם זייגער.

א רנע. צוויי. און אז כ'האב די אויגן אויפגעמאכט
האט טיף אין מיינע פענסטער זיך צעבליט די מיטן-נאכט
און קלארע שטערן האבן אויפגעבליצט אויף זיין ליידיקן געלעגער.

דער מאנאך.

ווי אַ מעסער בלישטשעט זילבעריק דער שליאך,
וואס שניידט זיך טיף אן האריזאנט אריין.
מיראזשן שווינדלען. אַ ווייסע ראד. לבנה-שיין.
און איבער זיי גייט אויף א פינסטערער מאנאך.

דער פּרילינג און דאס קינד, דער סטעפּ, דער טייך
צעשמיכלען פריילעך זיך, בארוישט פון דוזט און שיין.
„אריין, מאנאך, אריין אין וויאלעטן כשוף-ראד אריין.
נאר פינסטער גייט ער, אויסגעצויגן, שווער און גלייך.

און נענטער, נענטער קומט ער מיטן מעסער אין דער האנט.
אַ בליץ, דאס בלאע בלוט פון פּרילינג שפּריצט אויף זיין געוואנט
און ס'לויפן קינד און קייט צעדולטע איבער פעלד.

דיין בלענדעניש האב איך באצווינגען, לוציפּער, און איצט
ער קניט און צלמט זיך און פאר די אויגן זיינע בליצט
די וועלט די אייביקע, די אויסגעבענקטע וועלט...

דער זינדיקער.

די בלאע דעמערונג גייט אויס מיט וויאלעט.
מיט בלאע קאַרן-בלומען אין די האר שמעקט אויך דער ווינט.
אַ בלענדעניש פון זומער-פייגאלעך פלאטערט און צערינט
און עפעס כשוף פיבערט שטומערהייט און רעדט.

און ער אַ ווילד פארוואקסענער, געקאוועט צו זיין בעט,
גראבלט מיט די נעגל אויף אן אלטע זינד.
דעם חורבן פון אַ חלום און דעם חורבן פון אַ קינד —
אַ זינד וואס לאזט זיך ניט באפרייען מיט געבעט.

ער הייבט זיך אויף. די אויגן זיינע פינקלען גרין.
ער לאזט זיך גיין און ווייסט אליין ניט וואו אהין
און בלייבט אַ רגע ווייטער שטיין פארטראכט.

„גאָט, מיין גאט, דערלייז מיין זינד, מיין זינד!“
ער שטאמלט און פארווארפט זיין הייסן קאפ אויף ווינט,
און לאזט זיך גיין פאמעלעך קעגן נאכט.

די באלאדע פון דעם כלה-שלייער.

מיטן-נאכט האט אויסגעקלינגען
צוועלף שארפע, שווארצע קלאנגען.
וויינט דאס בלייכע כלה-מיידל —
„ווער וועט איר דעם שלייער שפינען?
ס'איז מיין פאדים אויסגעגאנגען!“

עפנט זיך די טיר פאמעלעך.
זיבן זקנות, שטילע בלייכע
הינקען טיף אין שטוב אריין,
אויגן—אונט שאטנס ווייכע: —
„לאז ניט דיינע טרערן רינען,
וועלען מיר דיין שלייער שפינען
מיט די האר די זילבער-ווייסע.“

וועבן קרומע באבע-פינגער
ווייסע האר אריין אין שלייער.
פינקלען זייערע טונקלע אויגן
מיט א מאדנעם קילן פייער.
פאלט א שאטן אויף דער שויב
פון א פרעמדן ווייטן גייער.

צאנקט דער געלער שיין פון לעמפל,
זיבן זקנות זיצן, שפינען:

ערגיץ פאכעט שוין א פליגל
און ס'אטעמט מיט באגינען.
„זיי געזונט, מיר מוזן גייען“.
ס'ליגט דער שלייער ווייס, ווי שנייען
אויפן טיש און ציטערט, ציטערט.

און ביים שיין פון מארגנשטערן
שטייט דאס מיידל פארן שפיגל
און ס'פאכעט קיל דער שלייער
מיט צוויי ווייסע טויטע פליגל.
בלאער פלעקן זיך די שויבן.
און די פלעקן שפריצן פייער.
און דאס מיידל ווערט אלץ בלייכער,
ווייס און ווייסער ווי דער שלייער.

בעל שם.

שטייט דער בעל שם ביים ראנד פון דארף
און זעט: דער אוונט וויקלט זיינע שלייערן.
טונקל. און אין דער טונקל בליצן פייערן —
א גאלדענע זעונג אויפ'ן שווארצן טארף.

א גאלדענע זעונג אויפ'ן פאן פון נאכט.
דריי מאל הייליק ער פאלט אנידער אויף די קני,
און טרינקט אויס איר נשמה ווי א מעלאדי.
וואס דער ווינט האט פון הייטן סטעפ געבראכט.

און שכור פון די פארבן און דעם כשוף,
בלייבט ער נאך א רגע מיט דער נאכט אליין,
ביז ס'דעמערט אויף א תפילה אויף זיין צורה.

און לויפט דערנאך צוריק מיט פרייד צום ישוב
אנקלאפן אויף טונקלע ווענט די בשורה —
„אז הייליק איז די העלט און דריי מאל שיין!“

Ecce!

מיטן-נאכט. א גראער בעטלער
קוקט צו מיר אריין אין שויב.
קאפ — א פלאנטער נאכט און הינט.
בארד — א פלאנטער נאכט און שטויב.

קאליע אויגן. קאפ אויף האנט.
שטיל. א ברום. א שפי. א כראק. —
"כ'האב פארטרונקן אין דער קרעטשמע
אי דעם שטעקן אי דעם זאק."

"פאר א גראשן רו אין ווינקל.
פאר א שטיקל קאזשע ברויט.
וועל איך זינגן דיר, מיין טרויער!..
וועל איך זינגן דיר, מיין טויט!..

— היידא בעטלער! לאמיר קרייצן
איצט די שעה פון מיטן-נאכט.
און צופיסנס פון דעם צלם
נאר געזינדיקט און געלאכט!..

אלע וועגן וועלכע בלאנדוען.
ציען זיך צום צלם צו.

איינס-צי יעזוס איז געקרייזיקט,
צי די נאכט, צי איך, צי דו!

...שמייכלט שטיל און גרא דער בעטלער.
בארד—א פלאנטער נאכט און ווינט.
לעשט דער וועכטער אויס די אויגן
פון דעם בעטלער און פארשווינדט.

כ'בין דער אַוונט

כ'בין דער אַוונט אויפן קרייץ — לעסטער!
גייט קני פאַר מיר, דו מענטש פון וועג.
דו האָסט גענוג פאַרוואָס צו קניען
אין דיינע נעכט, אין דיינע טעג.

שפילט דאָס בלוט פון זונפאַרגאַנג
אויף מיינע ווייט-געקרייצטע הענט. —
האָסטו דערקענט דעם זונפאַרגאַנג,
האָסטו מיין נאָמען אויך דערקענט.

שענק מיר דיין שמייכל פאַר מיין טרויער
און ווייטער גיי אַוועק אין רוים.
אַ יעדעס גרעזל האָט זיין טרויער,
אַ צלם שלאָפט אין יעדן בוים.

האָסטו דערקענט דעם בוים אין טרויער,
האָסטו מיין נאָמען אויך דערקענט.
דער בוים וואָס שווייגט ביים זונפאַרגאַנג
אויף מיינע ווייט-געקרייצטע הענט.

הער, די נאַכט וואָרגט זיך מיט שאַטנס,
מיט טויט, מיט גלויבן און מיט טרוים.

און ווישט אַראָפּ מיט שוואַרצן אָטעם
דעם אָונט-שפיגל — גראַז און בוים.

לעסטער, מענטש פון וועגן, לעסטער
מיין צלם אין זיין לעצטער שעה.
ס'איז דיין לעסטערונג אַ צייכן,
אַז ער איז דאָ, אַז איך בין דאָ.

אויף טונקלע טרעפ

איך גיי ארויף די טונקלע טרעפ
און אונבאשטימט שווימט מיר אַקעגן
אַ קראַנקער לאַך, אַ קינד-געוויין.
און טריט פון מיטן-נאַכט און רעגן.
און שווער און אימגעלומפערט לעגן
די שאַטנס זיך צו מיינע פיס
און מיינע אויגן ווערן שווער.
— דעם כּוס מיט רויטן סם אַהער!
אַ בלאַזער שיין איז דורכגעפּלויגן.
פון וואו? וואוּאהין? איך ווייס נישט מער.

ווער רעדט אַצינד אין מיר? צי רעדט
אַ קינד מיט ווינט-געקושטע האָר?
צי רעדט אַ זקן, וואָס ער טראָגט
געהויקערט זיינע אַכציג יאָר?
איך ווייס עס נישט. נאָר וואָס איך הער.
איז אזוי ליכטיק אזוי קלאָר.
ווי קלאָר ס'איז דער שלאַך, וואָס פירט
צום טונקלען טויער פונם טויט.
דער וועג איז ווייס, דאָס בלוט איז רויט
וואָס נאָך, צי אלדי שוואַרצע יאָר!..

ווער האָט אַצינד מיין האַנט באַרירט?
 די שעה פון תשובה און געבעט!
 מיין האַרץ קלאַפט שאַרף, ס'שפּירט אויף ויך
 דאָס שטרענגע אויג פון דער אייביקייט.
 און אונטער מיינע פיס גייט דורך
 אַ קנויל פון זון און שטויב — די ערד.
 אַ בליץ פלאמט אויף און ליכטיק ווערט
 און פינצטער ווערט — — —
 גאָט, מיין גאָט, וואָס האַסטו מיך פאַרלאָזט??

האַרבסט־קע לאַנדשאַפֿט

האַרבסט־קע לאַנדשאַפֿט, איינזאַם טרויעריק און שען.
באַלד וועט דער הייליקער בעל שם-טוב איבער דיין
טונקלער וויזיע גיין;
און דאָס זילבערנע מייכל, וואָס שלענגעלט זיך שטיל און מיד,
און די קליינע בעריאַזקע מיט איר שוואַנען-ליד,
און די רויטע לבנה, וואָס פיבערט שווער און ברענט,
וועלן גרינגער אויסגיין אויף זיינע פרומע הענט.

די באלאדע פונם ווייסן ברויט

שטייען מאמעס אין צעריסענע שאלן
אויף טונקלע אָוונטיקע שוועלן.

בלייכע געזיכטער. פאַרלאָשענע פינגער. —
דרייצן אַפּאַסטלען פון דעם הונגער.

צינדט דער אָוונט איבער זייערע קעפּ
די לבנה אָן, ווי אַ ברויט אַ ווייס.

שטרעקן די מאמעס פאַרלאָטעטע הענט.
טרויריק צום ווייסן ברויט, געווענדט.

„הייליק ברויט פאַל אין אונזער שויס!
הייליק ווייצן-ברויט, לייז אונז אויס!

דער הונגער קנעט אין אונזערע בעטן
פון אונזערע קינדער נאַכט-סקעלעטן.“

פלאַטערט לבנה איבער אַלע פענסטער,
איבער קינדער-קעפּ, איבער נאַכט-געשפּענסטער.

שמייכלען ביים שיין פונם ווייסן ברויט
די קינדער און שטאַרבן אַ גרינגען טויט.

פאַרברענט לבנה אין טייך אירע שטראלן
לבנה וואָס קען פונם הימל ניט פאלן.

שטייען מאַמעס אויף שוועלן געבויגן
אין צוריסענע שאלן מיט פאַרלאָשענע אויגן.

און זעצן זיך שבעה נאָך אַ יונגן טויט
און זעצן זיך שבעה נאָכן ווייסן ברויט.

שטערן אויפן דאך

נאכט. די שטערן שלאָפן אויפן דאך.
און יונגע מאַמעס דרימלען שטיל און מיד
איצט פאַרט זיך די הייליקייט מיט ליד,
און גוט איז דעם וואָס איז איצטער וואָך.

ער הערט דעם שטילן אָטעמדיקן סוד,
פון וואָלד און טייך, פון סטעפּ און ים און פעלד
דעם אַלטן אייביק-יונגן רוף פון וועלט,
וואָס גאָרט צו אַנטפלעקונג פון אַ גאָט.

ווער ווייסט, אפשר וועט זי אים אַמאָל דערזען.
און מיט פרייד און יום טוב אים אַקעגן גיין?
דערווייל שטייען אַפּאָסטלען אויף דער וואַך...

דערווייל דרימלען יונגע מאַמעס שטיל און מיד
און ס'שמעקט פון זיי מיט עוואַנגעליע און מיט ליד
און גאָלדענע שטערן שלאָפן אויפן דאך.

דער משולח

דער אלטער משולח מיטן שטעקן אין דער האַנט
זעט, ווי ס'טונקלט דער אָוונט אויפ'ן שליאָך.
און הערט די זילבערנע ווידאו פונעם טייך,
וואָס שלענגלט זיך אוועק צום טונקלען לאַנד.

און אַלץ, וואָס איז מאָדנע פרעמד און אומבאַקאַנט,
לאַכט אויף מיט וויגט, מיט שטערן און מיט ליד.
אַ שוואַרצער שמעטערלינג פלאַטערט אויף און פליט
און לעגט זיין אַגאַני דעם זקן אויף דער האַנט.

דער אלטער משולח לאָזט זיך אייליג גיין
און נעמט מיט מיט זיך דאָס זילבערנע געוויין
פון פעלד און טייך, פון סטעפעס און פון היילן.

און שפעט באַנאַכט, ביי אַ צאנקנדיקן ליכט,
וועט ער זיצן שטום מיט אַ דערשראָקענעם געזיכט
און פון זיין סוד וועט ער קיינעם ניט דערציילן.

ד י מ א מ ע

די מאמע וויגט דאָס וויגל מיד און מידער
(אָוונט אויף דער שויב — אַ בלאָער וואַל).
דער מאמעס אויגן זענען כול מיט לידער,
וואָס שעפן טרויער פון איר שוואַרצן שאַל.

די מאמע זיצט אין שאַטן און דאָס וויגל
באוועגט זיך ריטמיש אין אַ וויסן ליכט.
אין מאמע-גבול אַ טונקלער שאַטן קריכט...
נאָר איבערן וויגל פאָכן ווייסע פליגל.

— אזוי נאָנט צום באַריר און אָפגעטיילט.
הער, מאמע, וואָס די שוואַרצע שויב דערציילט.
און וואָס ס'פאַרשווייגט דער טונקלער ווינט.

דערפאַר, דערפאַר און טאַקע נאָר דערפאַר
ווייל ס'בליט אין דיר די שוואַרצע בלום פון צער
וואָס טיילט דיר אָפּ פון מלכות פונ'ם קינד.

Memento mori

דער פאסטוך שפילט. די דעמערונג
רינט פון זיין פיפל מיד ארויס
און טרינקט דעם לעצטן טראָפּן ליכט,
וואָס ציטערט אויף די פעלדער אויס.
און לאַנגזאַם וויגט דער ווינט די שוואַרצע גלאָקן.

מיין אויער האָרכט און הערט. ס'גייט
די נאַכט אין ווינט-פאַרווייטן קלייד
פון אירע שוואַרצע וויעס ווייט
איר רויטע זינד, איר בלאָ געבעט.
און אויף איר האַרץ בליען טרויעריק מיינע לאַקן.

וואָס איז געשען ?

ביים ווייטן ברעג פון האַריזאָנט
זיצן דריי פאַרצן און שפיגען
אין בלאָען שיין פון דעמער-ליכט.
ביים שוואַרצן שפיגל פון דער נאַכט,
און אויפן גלאָז פון שפיגל ברענט
מיין בלייך געזיכט, וואָס לאַכט און וויינט
און ווערט ווי נעפל און ווי רויך צערינען.

רוישט אַ בוים
בשמה שטיל. די צייט פון טרוים.
איצט שפינט די אייביקייט איר ליכט און אירע פאַרבן.

נאָר טיף אין מיר צעוויינט זיך אויף אַ קול
דער גאַנצער שרעק פאַר וואַנען אין פאַר שטאַרבן.

די באַלאַדע פון די טעותן

קראַנקער קאַפּ אין נאַכטישן פענסטער.
הענט רופן גאָט. און אויגן — געשפענסטער.

שטייט אויפ'ן דאַך פון דער נאַכטישער שול
אַ שמש, וואָס בויגט זיך און רופט אין דער שטיל

— „אין שול אַריין, וועמען ס'שרעקט די נאַכט!
דאָס ליכטל אין קלויז, האָב איך אויסגעטראַכט!“

קלעטערט אַקעגן אויף קלויסטער-וואַנט
אַ גלח אַ שוואַרצער, דעם צלם אין האַנט.

„אין קלויסטער אַריין וועמען ס'שרעקט די נאַכט!
דאָס ליכטל וואָס ברענט האָב איך אויסגעטראַכט.“

פיבערט די נאַכט דער ווינט און דער רעגן
קומען צו שווימען פון וועגן און שטעגן.

אַ הייפּאַלע גוים אַ הייפּאַלע יידן
פון נאַכט-אַוילן, פון מערק און ירידן.

טאַפּן זיי בלינדע און זוכן די טירן —
„ווער ס'האָט גערופן — דער זאָל אונז פירן!“

בליצט אויף אַ רגע אַ טעות-שיין —
גייען די גוים אין שול אריין.

בליצט אויף אַ רגע אַ טעות-שיין —
גייען די יידן אין קלויסטער אריין.

פאַריגלט די נאַכט הינטער אַלע די טירן —
דאָס ליכט וואָס קען רופן, דאָס ליכט קען פאַרפירן.

צעווייגט זיך דער קאַפּ אין נאַכטישן פענסטער,
קאַפּ וואָס טראַכט גאָט און זעט אייביק געשפענסטער.

איבערן גאָרטן די לבנה

איבערן גאָרטן די לבנה, ווייס ווי קרייד.
צייכנט אויף די האַרבסטיקע אַלעען דיגע שאַטנס-זייד.
אַ גאָלדענער שלייער פלאַטערט דורעך און צערינט,
און נעמט מיט זיך דעם יינגסטן חלום פון דעם יינגסטן קינד
אַ זעונג מיינע שוין ניט איינמאָל דיך געזען. נאָר ווען?
ביזטו דער האַרבסט? ביזטו דער פאַרק? צי פאַל ווערלען?

דער פרעמדער אורח

דער פרעמדער אורח אין טונקלען נאכט-אזיל,
קוקט מיט פחד אויף די טונקלע ווענט,
וואס ליארמט די שווארצע מחנה און קלאַפט
טשוועקעס דעם שאַטן-קעניג אין די הענט.
דורכן אָפּענעם פענסטער לויפט אַ וועג פאַרביי,
און קרייצט אַ צווייטן, וואָס לויפט אויף לינקס
און ער, דער אורח שטייט אין פאַמע מיט —
אַליין אַן אויסגעטראַכטער, פרעמדער ספינקס.
נאָר מיט אַמאָל גייט אויף אין אים אַ ליכט,
אַ פרייד, אַ קיינמאָל ניט געאַנטע פרייד.
און ער ווייסט ניט, אַז אויף יענער זייט פון טיר
הייליק און גרויס דער בעל שם טוב שטייט.

די באַלדאָע פֿונם ווייסן שיין

„גענוג געיאָמערט, טעכטערל,
און אויסגעוויינט דעם פיין!“
— זע מאַמע, אויפן פּאָן פֿון נאַכט
אַ ווייסן קילן שיין.“

„אַ טעות-ליכט, מיין טעכטערל,
אַ טעות-ליכט, ניט מער.
אויף פּוסטע וועלדער זאָל עס גיין
און שוין ניט קומען מער.“

— ווי קען עס דען אַ טעות-ליכט,
אַ טעות-ליכט נאָר זיין?
ס'צאפלט דאָך מיין אייגן האַרץ
אין ווייסן קילן שיין.

„זאָג גיכער קרישמע, טעכטערל,
גאט ווייסט, וואָס דאָס באַטייט!
דער ווייסער שיין איז, מאַמעשי,
אַ רוף פֿון יענער זייט.“

און אז מען רופט, ווי קען איך דען,
ווי טאָר איך דען ניט גיין?

צו קען איך דען מיין אייגן הארץ
לאָזן דאָרט אַליין?

אין דרויסן איז אַ שטורעם־ווינט,
אין דרויסן איז אַ שניי.
איין רגע נאָך, דו ווייסער שיין,
איין רגע און איך גיי. —

זי כאַפט אויף זיך דאָס שאַלעכל,
דאָס שאַלעכל איז רויט.
און רויטער נאָך איר אייגן בלוט
און ווייס דער שיין פון טויט.

די מאַמע שטייט ביים פענצטערל
און קוקט און קוקט זיך איין
און זעט דעם מיידל-סילועט
פאַרגיין אין ווייסן שיין.

פאַראַן אַ שעה...

פאַראַן אַ שעה, וואָס קומט צעפליען מיטן ווינט,
און מאַכט בלויער און דורכזיכטיקער דאָס פענצטער מיטן קינד,
אַ שעה, וואָס קומט צעפליען, ווען די זון פארגייט,
ווען גאָלד באַפליטערט ווערט דאָס גראַעסטע קלייד
און דער מינדסטער בעטלער טראָגט אין האַנט זיין לויף. —
דעם קעניג מידאָס דיאַמאַנטענע קרוין...

נאַכט, אויפן שוואַרצן טראָטוואַר...

נאַכט. אויפן שוואַרצן טראָטוואַר
שפילט אַ לאַמטערן מיט אַ קינד,
און מיט דער בלינדער לבנה שפילט
אַן אַלטער בעטלער צענמאַל בלינד.
און נאָך אַ שוואַרצער שאַטן-מויז
יאָגט און הויקערט זיך דער ווינט
אין איך — אויף יענער זייט פון ראָד
באַטראַכט דעם מאַדנעם קאַראַהאַד.
איצט פעלט מיר איינער נאָך צום שפיל —
גאָט.

גוט מאַרגן

דער שאָטן-קיניג וואָרפט אַוועק זיין קרוין,
און צעשמעטערט זי ביים פעלזן פון גראַניט.
— פייגאַלע שוועסטערל פונעם ליכט,

לאָמיר זינגען צוזאַמען אונזער מאַרגן-ליד!
דער וואַנדערער דרימלט נאָך אויפן שליאַך
און שטרעקט זיינע בלייכע האַריקע הענט
צו יענעם אוצר, וואָס די נאַכט צינדט אָן
און בלענדט די נשמה, ביז זי ווערט פארבלענדט.

פייגאַלע שוועסטערל פונעם ליכט,
אַזויפיל זון, אַזויפיל גאָלד און פרייד!
דער וואַנדערער ווישט זיך שוין די אויגן אויס,
און טרייסלט אָפּ די שאַטנס פון זיין קלייד
ער קוקט זיך אום... פרעמד... אַהא, דערמאַנט...
ער צלמט זיך און פאַלט אַנידער אויף די קני.
דער וואַנדערער פון שליאַך האָט אונז באַגריסט —
פייגאַלע, שוועסטערל, טרילילי...

ג ל י ק

אַ גאַנצן טאָג געטרונקן זון און פעלד,
איצט גיי איך אַהיים באַרוישט און שכור.
די פיס מיינע וואַקלען שוועד און מיד,
נאָר אויף די ליפן פיבערט גאָלד און ליד —
אין ליד מיין גאָלד, — דאָס איז דאָך דער עיקר.

שוין לאנג פאַרוונקען אין שאַטן פונם טייך
דער ספינקס, די קאַלטע מירמלשטיין-שאַראַדע.
נאָר פון דער ווייטנס ציטערט מיד און שוואַך
דער לעצטער שטראַל פון אַ פאַרלאַשענער באַלאַדע
ווער דאַרף זיי דען, אַ מלכה שעהערעוואַדע?

טראַ לאַ, לאַ לאַ, מיין גאָלד, מיין טייבאַלע,
כ'בין קרעזוס איצט, קום מיט מיר שפּאַצירן!
די גערטנער אַלע האָבן אויפגעבליט
מיט רויט און בלאַ און וויאַלעט קאַלירן.
הער, ווי ס'פינקלט, פיבערט, לאַכט און בליצט!

טראַ לאַ לאַ לאַ, מיין גאָלד, מיין פייגאַלע,
אַ בלאַער שמעטערלינג אין לבנה-ליכט
פלאַטערט, צאַפלט, קושט דיר דיינע האַר,
און שטאַרבט אָפּ זינגנדיק אין מיין געדיכט,
און ס'איז דער חלום אַזוי שטיל און קלאַר.

אָזוי שטיל און קלאָר, אָזוי שטיל און שיין,
ווי אונזער גיין דורך טונקל-בלאע טירן
נאָר פלוצעם — הער א זילבערן געוויין
אָזוי פון זיך, אָזוי פון זיך אליין —
דער פחד, אז אלצדינג קען זיך נאָך נאָרלירן.

טראַ לאַ לאַ לאַ, מיין גאָלד, מיין קעצאלע!

די באלאדע פון די דריי ווייסע טויבן

זאָגט דאָס מיידל צום שפיגל אַ שפרוך:
„איינס און איינס איז צוויי.“
קומען צופליען פון דער ווייט
דריי ווייסע טויבן, ווי שניי.

די אויגן איינמאל צוגעמאַכט
און אויפגעמאַכט צוריק —
„ווייסע טויבן, ברענגט מיר שנעל
דאָס גאָלדענע רינגל-גליק!“

אז איינס געפלויגן קעגן נאַכט,
האַט זי די נאַכט געפאַנגן.
און אויף איר שוואַרצן מירמלשלאַס,
ווי אַ צלם אויפגעהאַנגן.

געפלויגן, געפלויגן די צווייטע טויב,
געפלויגן קעגן מאָרגן.
האַט זי געכאַפט אַ רויטער שטראַל,
און אויפן אָרט דערוואָרגן.

דאָס דריטע טייבאַלע האָט דער וואַלד
מיט בלאַנדזע-ליכט פאַרשפינען.
האַט עס פאַרבלאַנדזעט און קען שוין נישט
צוריק דעם וועג געפינען.

דער שפיגל איז בלאָ, דאָס מיידל בלייך
און געל די ליכט די צוויי.
אין שפיגל ציטערן שאַטנס דריי —
דריי ווייסע טויבן — ווי שניי.

טרויריק ליד

איך וועל אַ לבנה דיר קויפן,
אַ לבנה פון זילבערפאפיר.
און וועל זי באנאכט אויפהענגן
איבער דיין קליינער טיר.

און פאר דער טיר וועל איך שטעלן
דריי סאַלדאַטן פון בליי.
און איבער זיי אַלע—דעם עלצטן
פון יאַפּאַנישן פּאַרצעליי.

„סאַלדאַטן, ליבע סאַלדאַטן,
לאָזט מיר אין שטיבל אַריין!
כ׳האַב געבראַכט דער קליינער בת-מלכה
אַ זילבערן קריגל וויין.“

— מיר קענען און טאַרן ניט לאָזן,
מען האָט אונז שטרענג פאַרווערט.
אזוי זאָגט צו מיר דער עלצטער,
און ווייזט די בלאַנקע שווערד.

זאָג איך צו די סאַלדאַטן,
וואָס שטייען אויף דער וואַכט:

„כ'הָאָב פֿאַר דער קליינער בת-מלכה
אַ גאַלדענעם שטערן געבראַכט“

„אַן אמתן גאַלדענעם שטערן,
געבראַכט פון דער ווייט, פון דער פרעמד.
וויל איך דעם שטערן צושפילען
צו איר זיידענעם העמד.“

לאַכן די דריי סאַלדאַטן
וואָס שטייען אויף דער וואכט.
ציטערט ביים עלצטן אַ וואַנציע —
עלעהיי ער וואָלט געלאַכט.

ר'לעגט צו דעם פינגער צום שטערן
און קוקט עפּיס מאַדנע צו מיר:
— עפּיס, נו, עפּיס איז קאַליע
אין אייבער-שטיבל ביי דיר...

בלייב איך אַ טרויריקער שטייען
מיט שטילע פאַרבראַכענע הענט
און איידער כ'הָאָב צייט צו וויינען,
איז שוין דאָס ליד צו ענד.

נאָע דער ציגיינער

נאָע דער ציגיינער האָט אַ זילבערן פידאלע, צוויי פּעך-שוואַרצע אויגן, און אַ קיניגרייך מיט לידער.

זומערצייט. ווען דער אָוונט וויינט אַריין די וויאָלעטע פאַרבן אין זיין קליינעם פענסטערל, הייבט ער אויף די שוואַרצע וויעס קעגן נאַכט

און זיינע פינגער איבער סטרונעס פיבערן דאָס אַלטע טרויריק-שיינע מעשה-ליד פון יינגן מלך, וואָס האָט אין ערב-אָוונטיקן סטעפּ פאַרבלאַנדזעט, און דאָרט באגעגנט די שלאַנקסטע ציגיינערישע סאַרנע — „ווי הייסטו, מיידל? — „מאַריטאַ, מיין האַר!“ „מאַריטאַ, ביזט שען!“ — „דו חלומסט, האַר.“ „זיי זשע דו מיין חלום, מאַריטאַ!“

און אַ בלאָע קאַרן-בלום האָט זי אים געגעבן און מיט אַ שטילער פרייד אין האַרץ איז ער אַהיים געריטן.

אָווי זינגט נאָע דער ציגיינער און איבער זיין קאַפּ, ציטערט די בלאָע קרוין פון בענקשאפט.

און יעדן אָוונט איז דער קיניג אין סטעפּ אַריינגעקומען, און מיט אַ קול פון אַ פויגל גערופן זיין געליבטע. דער קאַרן האָט צייטיק געבליט און פון צווישן די זאַנגן

איז זי מיט צעפלאַסענע האָר אים אַקעגן געלאָפֿן.
האַט ער זיין קאָפּ צו אירע הייסע ברוסטן געטוליעט,
און געמורמלט און געשטאַמלט און געפֿיבערט —
"מאַריטאַ, ביזט שיין!" — "דו חלומסט, האָר"
"זייענע דו מיין חלום, מאַריטאַ!"

האַט זי אים אַ גאָלדענע קאָרן-זאַנג געגעבן.
און מיט אַ שטילער פרייד אין האַרץ, איז ער אַהיים געריטן.

אזוי זינגט נאָע דער ציגיינער. און איבער זיין קאָפּ
ציטערט די גאָלדענע קרוין פֿון ליבע.

און יאָרן גייען, יאָרן קומען, יאָרן פֿליען.
דער סטעפּ האָט אויסגעכאוועט גראָזן, בלומען און קברים.
דער קיניג איז אַלט און יעדן אָונט קומט ער
געשפענסטיש און בלייך צום שטילסטן קברל פֿון סטעפּ,
און טוליעט זיין שניי-ווייסן קאָפּ צום גרינעם גראַז.
"מאַריטאַ, ביזט שיין געוועזן" — דו האסט געחלומט, האָר.
"ביזטו געווען מיין חלום" מאַריטאַ!

און מיט אַ רויטן קבר-בלימל אין זיין גאָלדענער קרוין,
טאַפּט ער דעם נאַכטישן וועג אַהיים.

אזוי זינגט נאָע דער ציגיינער און איבער זיין קאָפּ,
ציטערט די רויטע קרוין פֿון טרויער.

י א ס

דו, אלטע שטאָט, מיט ווינקליג-קרומע גאַסן.
 אין דיינע פענצטער בליט דער אָוונט אויף מיט טויזנט פאַרבן.
 איך וואַנדער אום אליין און ס'שפינען זיך דמיונות,
 וואָס בליען, ווי די זונען-בלעטער און זיי שטאַרבן.
 און ס'קלינגן מיינע טריט מיט מידע עכאַס אויף די שטיינער
 און קיינער שמייכלט צו דעם אָוונט, קיינער.

ביים אָפענעם פענצטער זיצט אַ מיידל.
 און זינגט: "איך האָב אויף דיר אזויפיל געוואָרט"
 און ס'צאָפלט איר נשמה מיטן ריטם פון די אָונטכמאַרעס
 "צו האָסטו מיך, ליובינקער גענאַרט?
 און ס'ברענען אירע אויגן שוואַרץ, פאַרקלערט און מיד,
 און ס'שפילט דער אָוונט-ווינט מיט טרוים און ליד.

פון דער שטילער אָונטיקער מיידל-בענקשאַפּט
 אָטמט צו מיר מיין מאַמעס טרויער.
 איבער מיר ווערט דאָס פענצטער בלאַסער,
 און אונטער מיר דער אונט טונקל-גרויער.
 און שאַטנס וועבן זיך, וויגן זיך, און שפינען
 דעם צער, וואָס וויינט נאָך פאַרלוירענע זונען.

און אין דער טונקל וועבן זיך געשטאַלטן.
 וואָס האָבן דעם גאַסן-שטויב אויף זיך געטראָגן.

הונגעריק. בלייך און פריילעך — נאכט-וואַגאַנטן
מיט ווינט אין די האַר און הונגעריקן מאָגן.
און איינער הייבט דעם כוס און הויבט אָן זינגן. —
ווי בלאַע אָוונט-גלעקער זיינע לידער קלינגן.

דער זכאַרשער וועלחל — כ־האָב אים באַלד דערקאַנט
אָן זיינע לעבעדיקע גרויסע אויגן.
אין דעם שטויביג-טונקל-גרינעם פּראַק,
דעם קאַפּ וויל-יינגיש אויף אַזייט געבויגן —
„קום נור אַהער, דו פּילאַזאָף!“ און ער לאַכט
שכּור פון שטערן, וויין, ווינט און נאכט.

און ווייטער געוואַנדערט... און אין דער ווייט.
ווערן די געשטאַלטן ווי רויך צערינען.
אַ גאַסלאַמטערן ציטערט פאַרן אויג,
וואָס הוידעט שאַטנס און וואַרפט זיי טיף אין ברונען,
וואָס שטייט אַקעגן מאַכיק, טונקל-גרין,
און שפּינט געשפּענסטיש אויס אַ וואַנדער קראַץ.

דו, אַלטע שטאַט, מיט ווינקליג-קרומע גאַסן,
פון דיינע פענצטער שטראַמט אַ זיס דערמאָנען.
דאָ האָט געבליט טרובאַדורן-ליד און לייד
און ס'בליען נאָך זכּרונות, וועלכע וואַנען
אין יעדן פענצטער, וואָס ברענט אין בלייכן שיין
און ווייגט דעם וואַנדערער מיט בענקשאפט איין.

גאלדפאדעניאדע

יאס.

וויסער שניי אויף מארק און גאס —
פרישע שטיקער ווייסער קעז.
אויף א טעלעגראפן-סלופ
שפאנט א שאַלטיקל און זינגט :
— „הייסע באַבקאַלעך, יידאַלעך, הייסט“

הענדום פענדום יידן צוויי
לויפן, קלאָפן זיך צוזאַמען —
טראַך! אין טאטן, אין דער מאַמען!
מאָדנע קללות אַלערליי,
אין ווייסן פערז און האַלב אין גראַמען.
א פייג אהין, א פייג אהער
נאָ דיר, נטע! נאָ, אַוורעמל!
קרייט דער שאַלטיק אויפן סלופ
— „הורא, ביידע קוני לעמל!“

איינס און צוויי, איינס און צוויי.
לויפן קינדער מיט געשריי:
אַטאַ גייט ער, אַטאַ גייט ער!
שמענדריק, חברה-א טרומייטער
האַלט ער אין דער רעכטער האַנט.

און א פייעל און דער צווייטער.
שניידער-יונגן, שוסטער-יונגן,
נאָדלען, דראַטוועס אין די הענט,
גייען פאַרויס און זיי זינגן:

„וויינט און קלאָגט, איר, ציונס טעכטער!“

טאַנצט בר-כבא אויף אַ שטריק,
האַצמאַך אין אַ טערקיש מיצל...
— בראַוואָ! ביס! און אַ געלעכטער.

אויפן שולהויף, דורכן פענצטער,
קוקט אַרויס דער אַלטער רב:
— „גאַטעניו, אזא מין שטראָף!
אין אַ פראַסטן ערב מיטוואָך
הברה לצים, פּורנ-שפּילער...
טאַבעקע אַ שמעק... האַפּציר...
פאַלט אַראָפּ אַ זיפּ אַ שטילער.“
— „שוין פאַרפאַלן היינט דער שלאָף...“

אויף אַ בעזים רייט קאַלדוניאַ,
און דער האַנט-אַ לאַנגע בייטש.
פאַר איר ציט זיך אויס אַ שאַטן
חצי חסיד, חצי דייטש:
— „סישטייט געשריבן, אז „לא תחמוד“
און איך ווייס נאָך ניט דעם טייטש“

טייטשט קאַלדוניאַ מיטן פינגער.
טאַנצט דער שטריימל, דער צילינדער,
ברומט דער אַלטער פּאָליציי:
— „קינדער, האַצמאַך איז אַ בלינדער“
— „קינדער, האַצמאַך איז אַ גוטער!“
— קינדער האַצמאַך איז אַ שלעכטער.

„ר׳האַט קיין גראַשן ניט ביים פּופיק
פאַר די זיבן מאוסע טעכטער.“

פליט אַ דאַשעק אין דער הויך:
— בראַוואַ! ביס! און אַ געלעכטער.

פּלוצים—אַלע אויף די קני:
אין אַ בלאַען שטערן-קלייד,
גייט שולמית הויך און בלייך,
ווי די מאַמע רחל גייט.
אין דער האַנד אַ זיידן שטריקל
(ס׳ציטערט שטיל איר שוואַרצע ברעם).
זי פירט דאָס גאַלדענע ציגאַלע
איבערן ווייטן שניי אַהיים...

גייט שולמית אויף צופריד,
און דער מאַסקאַראַד נאָך איר,
ביז זיי קומען צו אַ טויער,
ביז זיי קומען צו אַ טיר.
אַ פּראָזשעקטאָר פאַלט — אַ צווייטער...
און אַ דריטער — ווייטער, ווייטער...
פאַרביק בליצט אַ שילד אַרויס:
„פאַמול ווערדע — גרינער בוים“ —
וויג פון יידישן טעאַטער.

זבֿאַרזשער־אָדע

צוועלעף מאָל האָט אויסגעקלונגן:
ווי אַ זייגער־דער טראָטוואַר.
גייט אַהיים אַ גאַס-לאַמטערן,
קען ער ניט די טיר געפונען.
לעגט ער צו די האַנט צום שטערן:
— בין איך נאָך ביים קלאָרן זינען,
אָדער האַלט מיך ווער צום נאר? —

פון דער נאַכט שווימט אים אַקעגן
שוואַרצער בראַק מיט אַ ציגייער:
„אַנטשולדיגונג! אַ ביטל פייער!
— „ביטע!“ — טרוקן איז דער גאַרגל
און אין קעשענע קיין דרייער..
און ער מאַכט אַ רעוועאַנס:
— „וועלוול זבֿאַרזשער ערגקראַנץ“

און געאַרמט קאַטשען זיך
קאַלעא וואַקאַרעשט, דודעשט.*
פאַרביק ווי אַ רעגן-בויגן,
ברענען זייערע קרעטשמע-אויגן:

(*) צוויי יידישע קוואַרטאַלן אין וואַרשע

„Of draguța unde ești?!” *

אויף אַ פעסל רייטנדיק,
פאַרט אַהיים אַ לידל-זינגער.
זיבעציק-אַ האָר ניט יינגער.
מיט זיין שמוציק-רויטן טיכל,
בינדט ער צו דער נאַכט אַ האָדע.³³
דורך צוויי בלאָע קילע בריילן,
זינגט אַ יונגער דיכטער ניכטער
צו דעם רויטן פאַס אָן אָדע.

מיטן פנים צו דער ערד.
כראָפּעט שוין דער גאַס-לאַמטערן.
קלאָפּט דער זייגער צוויי און דריי,
טאַנצט די נאַכט — אַ קוימען-קערער —
מיט אַ גראָבן פּאַליציי.
בייטן יעדעס מאָל די היטלעך,
און זיי טאַנצן פון דאָס ניי.

פון דער נאַכט שפּרינגט זיי אַקעגן
אַ צעבראַכענער צילינדער:
„נעמט אַריין אין ראָד מיך, קינדער,
הערט זיך צו צום רבינ'ס ווינדער!
זעעוודיק איז שוין דער בלינדער,
און דער קרומער קען שוין גיין.
כניאַקעס, באַקעס, קוגל-עולם,
אויף צוויי פאות הענגט מיין גולם,
צאַפלט אין דער לונג דער קילער.

(* „אך געליבטע וווּ בי טו“

³³) אַ עק

חזק-שפיל, און פורים-שפילער,
פלעדער-מייז, און קהלס בעלי-טובות,
ס'ווערט געמקלט און געחובלט
ווי אין מקל גועם... מקל... חובות..."
און ער מאַכט אַ רעוועראַנס:

— וועלול זבֿאַרזשער ערנקראַנץ —

אַקטאַבער-באַלאַדע

ציטערט אויף אַ קאַפּ ביים פענצטער
און צען האַרטע פינגער קלאָפּן:
"העי, גענוג דאָרט אין דער פינסטער
אויפן פוילן שטרוי צו כראָפּען.
רוסלאַנד פיבערט אויס אַ פּרילינג,
קומט אַרויס דעם פּרילינג הערן!
אמת, ס'פאלן געלע בלעטער,
אַבער ס'בליען רויטע שטערן."

אין דער שוואַרצער טונקלער חורבה
ציטערט אויף אַ באָרד אַ ווייסע:
"רויטע שטערן, זאָגסטו, בליען, —
גיי, דו שקרן, ס'איז אַ מעשה.
רויטע שטערן זענען חלום,
געלע בלעטער זענען וואָר.
האַסט מיין ווייסע באָרד דערשראָקן,
גיי צו אַלדי שוואַרצע יאָר!"

שטייט דער קאַפּ ביים צווייטן פענצטער
און צוויי האַרטע פויסטן קלאָפּן:
"העי גענוג דאָרט אין דער פינסטער
אויפן פוילן שטרוי צו כראָפּען."

שפרינגט אַ יונג פון זיין געלעגער.
 „פּרילינג, זאַגסטו, און אַקטאַבער
 איבער אונזער ווייטן לאַנד...
 רויטע שטערן... אמת... אמת...“
 און ער כאַפט די ביקס פון וואַנט.

שטייען צוויי ביים דריטן פענצטער
 און פיר האַרטע פויסטן קלאַפן:
 „העי, גענוג דאָרט אין דער פינסטער
 אויפן פוילן שטרוי צו כראַפּען.
 רוסלאַנד פיבערט אויס אַ פּרילינג,
 קומט אַרויס, עס פּרילינג הערן!
 אמת, ס'פאלן געלע בלעטער,
 אָבער ס'בליען רויטע שטערן.“

צען און הונדערט סילועטן
 שפּאַנען אויפן שוואַרצן שליאַך.
 ס'פרעסט דער הונגער זייער דערפּל,
 און דער טרויער-זייער דאָך,
 ווייסע מאַמעס אויף די שוועלן—
 קראַנקע וויזעס פון דער נויט,
 נאָר די ביקס הענגט אויפן אַקסל,
 און דער שטערן פיבערט רויט.

טונקל פאַרבן זיך די פעלדער.
 טונקל פאַרבן זיך די וועגן.
 פלאַטערט זיי אַ שוואַרצער פויגל,
 ווי אַ וואַרענונג אַקעגן.
 ווייסן זיי: ס'איז דער טרויער
 פון דעם וסיש-ברייטן סטעפּ.
 ווערן זייערע אויגן טונקל,
 און געבויגענע-די קעפּ.

"העי, דו פויגל, שווארצער פויגל,
 דו דערמאנסט אונז אונזער היים
 מיטן קלויטערל דעם גרינעם,
 און די שטיבאלעך פון ליים.
 אן די שוועסטערלעך די קליינע
 מיט די ווייטע פלאקסן-צעפ,
 וועלכע וויינען מיטן אָוונט
 איבער אונזער ברייטן טטעפ.

פלאקערט רויטער אויף דער שטערן,
 ווערט דער שווארצער פויגל רויט.
 זינגען זיינע ברייטע פליגל:
 "העי, נצחון, אָדער טויט!"
 הונדערט שאַרפע מאַסקעס שוועבן
 דורך דער טיפער נאַכט פאַרביי,
 און די דערנער ווערן ביקסן,
 און די כמאַרעס ווערן בליי.

"העי, דו פויגל, רויטער פויגל,
 העי דו פויגל פלי געשווינט.
 פלי אָדורעך אונזער דערפל —
 דו און דער אָקטאָבער-ווינט.
 טאָיז אַ חלום אויפגעגאַנגען
 איבער אונזער ווייסן לאַנד,
 און מיר גייען אים דערגרייכן
 מיט די ביקסן אין דער האַנט.

געבורט

געבורט! געבורט! ס'ליגט די וועלט אין קראמפען.
פלאטערן פאָנען, זעונגן, טיגנאלן.
וועגן קרייצן זיך, באַיאָנעטן בליצן, האָרנט שאלן.
פלאָנעטן פיבערן, אַ יעדער ווילן איז אַ באַיאָנעט.
און דו, באלאדן-שפינער, שאָטן-וועבער, דו פאָנעט —
זוך דיר דיין פאָן אַרויס צווישן אלע פאָנען.

געבורט! געבורט! ס'ליגט די וועלט אין קראמפען.
אַ נייער פורפור-מאנטל, ווערט אַצינד געשפינען.
בעטהאַוונט שאָטן פלאטערט איבער באַריקאָדן.
מיט רויטע אַונגן, איז דער האַריוואָנט געצינען.
גרעסער איז י. ר. ע פון אָלימפ מיט זיינע מיטהען.
אפאָלאָס טאָגע פלאַקערט. טויזנט טילועטן
פון וועלט-נצהן, אין זיין ברוסט אריינגעשניטן.

מיך האָט די נאכט געוויקלט אין אַ קויטיק העמדל.
אַנגעשפיקעוועט מיט געלע לייז, און גאָלדענע שטערן.
אַ קינדהייט מיינע! טרויער-ליכט. בלינדער גאכ-לאַמטערן.
מיין טאַטנס „מלך-אביון-הימן“. מיין מאַמעס טרערן.
און טויזנט פינגער צינדן מיינע בלוטן — זע!
די צייט געהערט דעם אָדלער, און גיט דעם סאָלאָווי.
און אונזער וועג איז בלוטיק. און אונזער קרוין איז גאָלד.

געבורט! געבורט! כמארעס פלאקערן. שטורם
 קרייזיקט אלע ראָבן אויף די פאלאצן און פענצטער.
 מיליאָנען פאַקלען ברענען רויט, דעליר, געשפענסטער.
 און גראָע אַרעמס קייקלען שווער דאָס זונען-ראָד, —
 דאָס גרויסע וועלטן-ליכט דורך אלע הקדישן און מיסטן.
 ווער טרויערט נאָך אַצינד, ווען ס'טאַנצט די ערד,
 נאַקעט אָפּגעדעקט מיט פליענדיקע בריסטן?...

א ה ע ר !

אהער ! אהער ! ס'ברענען אלע תפיסות. פלאַמען.
פאַרלוירענע קינדער פונם דור, צו אונז אהער !
אונזערע לידער — פייער-צינגער און ווילקאנען.
אונזערע רגעס — אָנגעלאָדענע מיט דינאמיט.
אַריין אין ריטם פון נצחון ! אין קאָראָהאַד פון שווערע טריט !
מיר פרעדיגן די אויפערשטיינג פאר אלע בלומען,
וועלכע וואַנען

אהער ! אהער ! דער תליון הענגט אַליין שוין אויף דער תליה.
פּעסטער, פּעסטער ציט צונויף די שטריק !
איבער זייער אָפּגרונט שלידערט אונזער בריק —
וויזיע אויסגעשפינענע אין נעכט פון דורות.
טריומף ! טריומף ! אַ עפיל פון ליכט און פאַרביקע מנורות.
רעפּלעקסן ציטערן אויף יעדן פינסטערן געזיכט.
און אונזער תורה פלאַטערט איבער אלע תורה'ס.

קרייציקט אלע פידלען ביי די וואַסערן פון בבל.
דאָס ליד פון בלוט און פייער פיבערט אין טרומייט.
קרייציקט אלע קינדער-טרערן אויף די קראַנקע מאַנדאַלינעס.
און אויף דעם זונפאַרגאַנג, דעם שוואַרצן פרויען-שלייער-לייד.
וויילד-פאַרוואַקסענע מיט גראַ-פאַרשטויבטע בערד —
גייען מיר דעם בליענדיקן ליכט אקעגן.

דאָס ליכט איז רויט. ווער ס'לעסטערט, ווערט פאַרשטיינט,
ווייל רויט איז אונזער פיין, געצייכנט אויף די וועגן.

אויף אַלע פּאָנען ברענט די נאַכט. אויף אונזער פּאָן — דער חלום.
ספּאַרטאַקוס פריי און נאַקעט אויף אַ פּיראַמידן-שפיץ.
זיין שווערד — אַ שאַרף-געשליפענער און רויטער בליץ,
און אַלע שטייען מיר מיט אים צוזאַמען.
שטעט און דערפער וואַרפן, קאָרטשען זיך אין פּלאַמען.
און איבער קלויסטער-דעכער טאַנצט דער טויט זיין מענועט.
דער נביא ברענט און שטראָפּט. דער שפּעטער ברענט און שפּעט,
און מיר די זיגער שטייען איינגעהילט אין רויך און פּלאַמען.

אַ ל י י ן

איצט בין איך אליין און די נאכט איז מיט מיר,
און ס'קריכן די שאַטנס פון די ווינקלען אַפיר,
און שפּיגעלן מיט בלוטיקע פינגער אַ טאָנץ.
אין פענצטער צערינט דאָס לעצטע געזיכט.
און דער לעצטער שמייכל קלינגט אויס ווי אַ ליכט,
און ס'ציטערט דער ווינט:
"אליין — איז אליין."
ווער ס'קען נישט לאַכן, פאַר דעם איז געוויין."

איצט בין איך אליין און די נאכט איז מיט מיר,
און אויף זיבעציק שלעסער פאַריגלט די טיר
פון מיין טונקל געמיט.
און איינזאַמע שפּילן די שאַטנס מיין ליד
אויף האַרפּן פון מענטשליכע שאַרבנס געשניצט.
און אַלץ, וואָס מיין האַט האָט מיט ציינער געקריצט,
פאַלט מיט די קלאַנגן אויף נאכט-קילן שטיין,
און דער נאכטווענטער ברומט:
"אליין — איז אליין."
ווער ס'קען נישט לאַכן, פאַר דעם איז געוויין."

איצט בין איך אליין, און די נאכט איז מיט מיר,
און אַ צלם אַ רויטער ברענט אויף מיין טיר,

מיין ווילדער, קראַנקער געדאַנק.
 און יעדערעס וואָרט פֿורעמט שטום זיך — אַ שלאַנג,
 און ס'סוויסטשען די שלאַנגן אַ פינסטער געזאַנג,
 וואָס קלינגט אָפּ מיט סם אויף דער מויער פֿון שטיין:
 „אַליין — איז אַליין.
 ווער ס'קען ניט לאַכן, פֿאַר דעם איז געוויין.“

עקידת יצחק

— וואָס זעסטו איצטער, מיין קינד און קרבן?

— איך זע: איבערן ליכטיקן הימל-בלאָ

ציט אויס די פליגל אַ שווערע טיפע שעה

און אויף אַ צלם הענגט אַ מענטש געשטאַרבן.

וואָס שטייסטו, פאָטער, אַזוי בלייך און שטום,

און ס'גליטשט דיין מעסער זיך אַראָפּ צו דר'ערד?

— דיין שענער טויט איז אַן אַנדערן באַשערט,

טו אַן דיין טרויער, מיין קינד, און קום.

— ווער איז ער, ווער? איך וויל זיין פנים זען.

הייליק דאַרף ער זיין און אויסטערליש און שען —

אַדער, וואָס האָט מיין קרבן צוגענומען!

— קום, קינד, דער אַוונט טונקלט שוין אין פעלד.

דער וועג איז לאַנג און ווייט נאָך דאָס געצעלט,

און ער, דער גליקליכער ער דאַרף ערשט קומען.

ר ב ק ה

— וואָס וויינסטו, מאַמע, ווען דער אַוונט בלייט ?
 — צוויי קינדער האָב איך אין איין שעה געבוירן,
 און גיין וועלן ביידע אין איין שעה פארלוירן —
 איז ווער קען טרייסטן מיין מאַמעדיק געמיט ?

לעש אויס דעם טרויער פון דיין אויג און הער:
 אויף זייער לעבן הענגט אַ שנאה-שטערן,
 און איינער וועט פון צווייטן אַוועק זיך קערן.
 איצט בינדט זיי נאָך צונויף דיין מאַמעדיקע טרער.

נאָר שפעט אַמאָל, ווען ס'וועט די מערב-זון פאַרגיין,
 וועט איינער פאַרן צווייטן אין דער מיט
 פון מדבר שטיין
 און ציטערנדיק פאַרשטיין דאָס פאַרגייענדיקע רויט.

און איינער וועט די האַנט פון צווייטן ברודער נעמען,
 און מורמלען עפיס טרויריק, און טרויריק
 זיך פארשעמען —
 צעשיידט האָט אונז דאָס לעבן, איצט פאַרבירודערט
 אונז דער טויט.

י ו ס ף

— וויפיל זענט איר ברידער? — צען, אַ האַר!
און דער איז אונזער יינגסטער, נאָך אַ קינד.
אין זיינע לאַקן שפּילט דער ערשטער פּרילינג-ווינט,
אין אונזער פּאָטער בענקט נאָך אים, גייט אויס
פאַר צער

און יוסף קוקט אויף זיין יינגסטן ברודער לאַנג,
און שמייכלט שטיל, ווי אַן עפּיס זיך דערמאָנט,
ער זעט זיך צ'ריק אַ קינד אין דעם ווייטן לאַנד,
און ס'ווערט אים אומעטיק און זיס און באַנג.

אַ קוק אויף יענע צען, ווערט פינסטער זיין געזיכט.
אַ קוק נאָר אויפֿן קינד, גייט אויף אין אים אַ ליכט,
און זיינע אויגן ווערן שטילער, ווייכער, מידער

„יוסף בין איך, שרייט ער אויס, איר האט מיד
ניט דערקענט!“
— און פּרילעך שטרעקט ער אויס צו זיי די הענט —
„אין נאָמען פונעם קינד, בין איך אייך מוחל, ברידער!“

ד ו ד ה מ ל ך

אפילו אין קיניגס פענצטער שטארבט די זון.
און ס'איז דער קיניג אלט, און ווייס, ווי שניי.
צו דער האַרף נאָר בלאַנדזען זיינע טונקלע אויגן צוויי.
אפילו אין קיניגס פענצטער שטארבט די זון...

און הינטער אים, שטייט זיין ווידער-קול — דער טויט,
איינגעהילט אין גאָלד-באַברעמטן, פינסטערן טאַלאַר,
און שמייכלט שטיל צו זיך — דער האַר פון האַר,
און אויף זיין קאָפּ די קרוין זיך מינעט רויט.

בויגט דער קיניג איין דעם קאָפּ, און ווערט אַנטשלאָפּן
אויף דער האַרף
מורמלט שטיל דער טויט צו זיך אליין: מען דאַרף
דעם קיניג איינהילן אין זיין לעצטן נאַכטישן געוויין.

אָדעם וואָס איז געוועזן גלויַיק, ווי אַ קינד,
זינדיק ווי אַ גאָס און הפּקר, ווי אַ ווינט,
און שען, ווי נאָר אַ חלום קען זיין שען.

דער פאטריאַרץ

(ר' מענדאלע)

א ווייסע באָרד, א הויכער שאַרפער שטערן,
א דינער שמיכל אין די גראַע אויגן.
א ווייסע האַנט מיט בלאַע אָדערן פאַרצויגן.
און אויפן פענצטער שפיגלט זיך זיין קלערן.

א דינער נעפל האָט די גאָס פאַרצויגן —
„וואָס לאָזט מיר דער זילבערנער נעפל הערן?
די קליאַטשע שלעפט אַ וועגאלע מיט שטערן,
און ערגעץ מינעט זיך אַ רעגן-בויגן.

דער פאטריאַרץ עפנט ברייט דאָס פענצטער.
אויפן נעפל פלעקן זיך געשטאַלטן —
א לעבן מיט פאַנטאַמען און געשפענסטער.

א גראַע טאַרבע פלאַטערט אויף די וועגן,
און ס'שלעפּטן פירלעך זיך דורך ווינט און רעגן,
וואָס ווילן זיך אין שויס פון נאַכט באַהאַלטן.

די באלאָרע פון דעם לייזיקן מיט דעם געקרייציקטן

שטייט דער לייזיקער אויפן טונקלען שליאַך,
און וועקט דעם געקרייציקטן פונם שלאָף:

ווער האָט דיר געזאָגט, אָ, יעזוס, ווער,
אַז דיין קרוין איז הייליקער פון מיין טרער?

ווער האָט דיר געזאָגט, אָ יעזוס, זאָג,
אַז דיין קרוין איז הייליקער פון מיין פלאָג?

שטאַמלט יעזוס: איך בין אַ קינד,
און מיין היים איז דער צלם אויפן ווינט.

שטאַמלט יעזוס: וויי און דרימאַל וויי
צו מיין רויטן פּרילינג אויפן ווייסן שניי

כיבערט דער לייזיקער: וואו איז מיין היים?
שפינוועבס און נאַכט און ווינט און ליים

וואו איך שטעל מיין טראָט, בין איך אין דער פרעמד,
און לייז ווי שטערן ברענען אין מיין העמד.

און דיך צוויי פרויען וויגן דיך אויף ווינט.
איינע שטאַמלט: „געליבטער!“ און די צווייטע: „קינד.“

פאַר דיין יעדער ווונד איז אַ ליפּ פאַראַן.
וואָס הייליקן דיין גוף, געקרייצטער מאַן.

פאַר דיין יעדן דאָרן זענען קני פאַראַן.
וואָס הייליקן דיין קרייץ, געקרייצטער מאַן.

און איך בין צו די הינט און שאַטנס גלייך.
וואָס וואָיען הפּקר אויפן טונקלען שלאַך.

שטאַמלט יעזוס: לייזיקער, איך גלויב,
אַז דריימאַל הייליק איז דיין טרער און שטויב!

און פון דעם צלם רינט אַ זילבערן געוויין.
שמיכלט דער לייזיקער און לאָזט זיך
פריילעך גיין

מיט שווערע טריט אין שפעטן דאָרף אריין
נאָך אַ לאַבן ברויט, און נאָך אַ בעכער וויין.

די באַלאַדע פון דעם אַלטן גלח, דער קראַנקער
מאַרי און דעם שוואַרצן תהילמל.

דער אַלטער פויער קלאַפּט אין טיר.
דער ווינט גייט שאַרף.
"פאַטערל גלח, עפּן מיר,
מיין טאָכטער צאָנקט אויס ווי אַ ליכט
מיין קליינע שיינע טאָכטער דאַרף
די לעצטע טרייסט פון דיר."

אַ ליכטל ציטערט אויף אין שויב,
אַ רגע, און פאַרגייט —
אַ שאַטן פיבערט אויף דער וואַנט,
אַ סקריפּ פון טיר, דער גלח גייט,
דער אַלטער גלח אין שוואַרצן קלייד
דאָס תהילמל אין דער האַנט —

"שענע מאַרי דיין פנים איז בלייך,
דיך שרעקט דאָס טונקלע לאַנד,
די רגע טונקלקייט, וואָס פאַרגייט
און דערנאָך איז דאָך פרייד, איז סאַמע פרייד,
מורמלט דער גלח שטילערהייט, —
דאָס תהילמל אין דער האַנט.

הער, פאָטערל, הער, דער בלאָער ווינט
לאָזט ניט פון דאַנען גיין.
הער פאָטערל, הער, דער גאַלדענער קאַרן
זאָגט ניין און דריימאַל ניין.
און אירע שווערע גאַלדענע צעפּ
פאַרגייען אין געוויין.

מורמלט דער גלח: אַרעם קינד,
דיך שרעקט דאָס טונקלע לאַנד,
די רגע טונקלקייט, וואָס פאַרגייט
און דערנאָך איז דאָך פרייד, איז סאַמע פרייד,
מורמלט דער גלח שטילערהייט. —
דאָס תהילמל אין דער האַנט.

"הער, פאָטערל הער, די רויטע רויז
לאָזט ניט פון דאַנען גיין.
הער פאָטערל, הער די בלאָע שוואַלב
זינגט: ניין און דריימאַל ניין
און דעם פאַסטוכס פייפל טיף אין טאָל
פאַרגייט זיך אין געוויין."

מורמלט דער גלח: — וואָס איז דער מענטש?
אַ שטרוי, אַ קינד, אַ ווינט.
די נשמה בענקט און רופט צו גאָט,
פיבערט די קראַנקע שווער און הייס:
"די נשמה בענקט צו זינד..."

דער גלח איז בלייך, אין פענצטער קוקט
דער טויט — אַ שוואַרצער הונט.
דער גלח טוליעט דאָס תהילמל צו
צו אירע ליפּך: אַ קוש! אַ קוש.
און אויפן שוואַרצן תהילמל ברענט
אַ וונד, אַ רויטע וונד.

און גלעקער קלינגן דורך דער נאַכט
 גליין-גלאַנג, גליין-גלאַנג, גליין-גלאַנג.
 דער גלח אָטמט טיף און שווער,
 אויף זיינע וויעס ציטערט אַ טרער,
 ער פילט ווי קיינמאָל בין אַהער,
 אַז ס'טוט באמת באַנג...

די באַלאַדע פון דעם אַלטן קאַבואַר מיט
דער נאַכט־געשטאַלט

נאַכט. פון די טונקלע בוימער ריינט
דער ווינט. און ס'גלייט
אַ האַלבע לבנה פינקלנדיק רויט.
און ס'אַטעמט מיט טויט.
מיט שאַטן-שפּיל און אָסיען-ווינט.

אויף אַ נאַכט-פערד רייט
אַן אַלטער קאַבואַר, דעם צימבל אין האַנט.
אין די אויגן גלייט
די בענקשאַפט, די נאַכט, און דאָס טונקלע ליד,
וואָס קלינגט מיטן ווינט פון דער גאַרער ווייט.

און ס'ציטערט דאָס ליד:
„העי, מאַרושקאַ, די פעלדער בליין,
די פעלדער בליין, און די שטערן גליין,
און דאָס האַרץ איז מיד“
רוישן די ווינטן: דאָס האַרץ איז מיד,
און מיט די ווינטן די פייגל פליין.

דער נעפל ווערט בלאָ.
און ליכטיק-גריין, און טונקל-גריין

און ווידער בלאָ — אַ פאַרבן-שפּיל —
אַ נאַכט-געשטאַלט אין ווייס געוואָנט
ווינקט ריטמיש מיט דער דאַרער האַנט
און ס'ווייט מיט פייכטער שאַטן-קיל.

„העי' דו קאַבזאַר,
די פעלדער בלין, און די שטערן גלין,
און דאָס האַרץ איז מיד“
רוישן די ווינטן: דאָס האַרץ איז מיד,
און מיט די ווינטן די שטערן פלין.“

נאַכט פון די טונקלע בויער רינט
דער ווינט, און ס'גליט
אַ האַלבע לבנה פינקלנדיק רויט,
און ס'אַטמט מיט טויט,
מיט שאַטן-שפּיל און אַסיען-ווינט.

די באַלאַדע פון די שמייכלען

פינסטערע האַרבסט-נעכט מיט פאַקלען אין הענט
צינדען אויף פאַרמעטענע הימלען אָן
רויטע לבנה'ס, וואָס שמייכלען און שטאַרבן.

בעטלער-קינדער אויף פינצטערן שליאַך
קלייבן די שמייכלען אין טאַרבעס אַריין
וואָס ציטערן גראָ אין די דאַרע הענט.

וואַקסט פאַר זיי אויס אַ בלייכע געשטאַלט
וואָס שטרעקט זיין מאָגער-געשפּענסטישע האַנט:
"שענקט אַ שמייכל מיין טרויריק געמיט."

וויינען די קינדער מיטן ווינט:
"אונזערע היימען זענען בלייך,
א יף אונזערע שויבן בליט קיין שמייכל ניט"

און פינסטער קוקט דאָס בלייכע געשטאַלט,
ווי ס'שלינגט דער נעפל די קינדער איין —
דער נעפל, וואָס בליט אויפן פינסטערן שליאַך.

ה א נ ט

מיין פענצטער בלאָ און שטיל/
נאָר טונקל איז מיין וואַנט.
איך שפיגל אָפּ מיין האַנט
אויף פענצטער און אויף וואַנט.

אויף פענצטער בלאָ און מיד —
האַלב אָוונט, און האַלב ליד.
האַלב בענקשאַפט און האַלב טרער,
נאָר אומעטיק און שווער
הענגט זי אויף דער וואַנט.

איך האָב זיי באלד דערקאָנט —
מיין פחד אויף דער וואַנט,
וואָס אָטמט טיף און שווער.
מיין טרויער אויף דער שויב —
האַלב אָוונט און האַלב טרער.

ס י ל ו ע ט

שטיל... נאכט... בוים... טרוים... סילועט
 ריר איך אָן די נאכט מיט מידע פינגער,
 בלאָער ווערט אין מיין געמיט און גרינגער,
 בלאָער, שטילער גרינגער — אַ געבעט.

דער וועג וואָס הינטער מיר, איז גראַ און שטויביק
 פאַר מיר — נאכט... בוים... טרוים... סילועט.
 מיין געדאַנק איז יינג און שטיל און גלויביק,
 בלאָ און גלויביק מיין געמיט ווי אַ געבעט.

ווינט אין מיינע האָר, און צער אין מיינע קליידער,
 זינגן אויסגעלייטערטע אַ בלאָ געבעט.
 צוגעטוליעט צו דעם כמאַרע-קאַפּ פון האַריזאָנט
 נאכט... בוים... טרוים... סילועט.

אַ בלייכע קומט מאַריאַ מאַגדאַלענאַ מיר אַקעגן,
 מיט פינגער אויף די ליפּן — אַ געבעט:
 „איינגעשלאָפן איז די זינד אין מיינע פאלדן.
 שטיל... נאכט... בוים... טרוים... סילועט.“

בײַם וועג

טונקל דער וועג, איך בין אליין,
איך און אַ שאַטן פון קינד.
די טאַרבע וואָס כ'האַב אויפן אַקסל
געהאַט.

האַט מיר פאַרטראָגן דער ווינט,
דער בלינדער לבנה מיין שטעקן געשענקט
אויף אַפצוטרייבן די הינט.

זעץ איך זיך שטיל ביים וועג אַוועק,
איך און דער שאַטן פון קינד.
קוקן מיר ביידע אַ שטערן אויס,
קומט נישט קיין שטערן אַצינד,
לאַך איך, הער איך ווי ס'וויינט
שטיל דער שאַטן פון קינד.

גלעט איך זיין קעפל און זאָג אזוי:
— וואָס איז דיין צער און דיין שרעק?
ס'גייט די נאַכט, אַ שוואַרצער ים,
איבער אונז ביידע אַוועק.
וואָס בלייבט אונז מער ווי תפילה טון.
ווען מיר שטייען ביי דעם ברעג.

טאָ לעג ציגנדיק דיינע קליינע הענט
און זאָג מיר נאָך אַזוי:
וואָס איז דער מענטש דאָ נעבן מיר
און איך זיין שאַטן — שטרוי
מיר זענען גאָט אין דיין רשות
אַזוי דו קינד, אַזוי.

איצט וויש דיר דיינע טרערן אויס
אין לעג דרך אויפן פעלד.
און לאָז דורך דיינע נערוון גיין
דעם חלום און די וועלט.
און נעבן אונז וועט טרויערן
די נאַכט אין איר געצעלט.

טונקל דער וועג. מיר זענען אליין.
איך און דער שאַטן פון קינד.
די טאַרבע וואָס כ'האַב אויפן אַקסל
געהאַט.

האַט מיר פאַרטראָגן דער ווינט
דער בלינדער לבנה מיין שטעקן געשענקט
אויף אַפצוטרייבן די הינט.

ג א ל ג א ט א

בלאָער אָוונט אין מיינע האַר,
אויף ווייטן שליאַך בין איך אליין.
ס'איז טיף אין מיר צום שטאַרבן שיין,
און אַלץ וואָס טרוים, ווערט צוויימאַל וואָר.

ווייט און נאָנט אין איין קאַליר,
איין בלאָען ציטער איינגעהילט.
און וואָס פאַרלוירן און פאַרשפּילט,
רעדט איצט מיט גטיסע און דעליר.

דעליר און דעמערונג און בלאָ,
און איך — אַ איינזאמער מאָנאַך,
טראָג אויף די אַקסל שווער דעם שליאַך
אינאיינעם מיט מיין לעצטער שעה.

אַדורך דעם אָוונט און דער וועלט,
מיין קרייץ און מיין גאַלגאַטא-גאַנג
דער שליאַך האָט וואונדן-טריט אויף גוף,
און איך האָב אַקסל און געזאַנג.

און מיינע אַקטל זינגן שטיל —
ווי שׂען דער אָוונט און זיין בלאָ!
און הייליק דער גאַלגאַטא - וועג
געקרייציקט אויף מיין לעצטער שעה.

אָוונט

אָוונט אויף די דעכער —
געוועב פון טונקל און פון קלאָר.
שטערן בליצן גאלד און בלאָ
אויף מיין געזיכט, אין מיינע האַר.

מיין טריט איז שטיל,
די רגע צינדט, פאַרלעשט און צינדט...
און טיף אין מיר קלינגט ריטמיש אָפּ
דער צער פון גיין דורך שטויב און ווינט.

קום מיט מיר,
און לאָמיר שטיל צוזאַמען גיין.
איך ווייס, ביים ברעג פון מיטן-נאַכט,
וועלן מיר דאָס לעצטע ליכט דערזען.

דורך מיינע נעכט
איז גאָט געגאַן, אין בליץ געהילט.
און ס'האַבן זיינע טריט אין מיר
מיט ליכט געקלינגן און געשפּילט.

און ס'האַבן שטערן אויפגעבליצט
אויף מיין געזיכט אין מיינע האַר.

איז גאָט פאַראַן אין אונזער טרוים,
איז ער פאַראַנען אויף דער וואָר.

דער וועג צו אים
איז מיטן-נאָכט און שטויב און ווינט.
און אלע אַנען מיר דאָס ליכט—
דער בלינדער זקן און דאָס קינד.

קום מיט מיר,
און לאָמיר שטיל צוזאַמען גיין.
איך ווייס, ביים ברעג פון מיטן-נאָכט,
וועלן מיר דאָס לעצטע ליכט דערווען.

פּרילינג אין פאַרק

נאַכט אין פאַרק, די ווייסע רויזן
דופטן סם און אַטמען שווער.
ס'ציטערט אויף די דינסטע טרער
אין טונקלער טיף פון מיין געמיט.
און טרער איז לייד, און טרער איז ליד.
אַ פויגל פלאַטערט אויף און פליט —
אַ רגע אומרו דורך דער נאַכט.
מיין בלוט קלינגט הייזעריק און שווער,
און ס'רינט דער ווינט דורך מיינע האָר.
ווער איז דאָ נאַכט? און ווער איז קינד?
און וואָס איז קלאָר?

זיג-זאג — אַ בליץ! און אַ געדאַנק
שניידט טיף זיך אין די נערוון איין.
דאָס בלוט איז רויט, און רויט דער וויין,
און רויט דער שטילער זונפאַרגאַנג.
דורך טונקלע בלעטער בליצט אַ שלאַנג,
און ווערט צערינען אין דער נאַכט.
אַ רגע בליץ אין פאַרק, און ס'האַט
אַנטפלעקט זיך מענטש און שלאַנג און גאַט.

און אלע דריי האָבן אין מיר געלאָכט.

נאכט אין פארק, די ווייטע ריוון
דופטן ס'און אַטמען שווער.

דער ווארטונג

די האַנט, וואָס שלידערט פינצטערניש
אין אַלע עקן פון דער ערד,
זי האָט דעם ווייסן געץ פון ליכט,
ווי זאָמד צעשמעטערט און צעשטערט.

איך ווייס, אַז גרעסער, ווי דאָס ליכט
וואָס ברענט אין ווינקל שטיל און פרום,
איז אָט די גרויסע פינצטערקייט,
וואָס נעמט די גאנצע וועלט אַרוב.

אין נאכט, אין טיפער פינצטערקייט,
האָט גאָט זיין נאָמען איינגעדעקט.
נאָר ווען ס'רופט די טיף פון האַרץ,
ווערט, ווי אַ בליץ זיין גנאָד אַנטפלעקט.

איך שטיי ביים ברעג פון מיטן-נאכט,
אויף גראָען שטעקן אָנגעשפּאַרט.
דאָס האַרץ מיט פחד אָנגעגורט,
פאַרמאַכט די אויגן און איך וואָרט.

די פינצטער קלינגט און רוישט און זינגט,
מיין בלוט קלינגט מיט און הערט זיך איין.

ס'גייט אויף אַ רויש פון נאַכט און שיין
און עפּיס נאָך... וואָס — ווייס איך ניט.

אַ גרינע מאַסקע פּלאַטערט אויף,
די אויגן שאַרף, ווי שטאַל און גראַ.
און ס'בליצן אירע קאַלטע ציין —
דו וואַרטסט אויף גאַט, ער איז נישטאַ.

דאָס איז די גרויסע לייקענונג,
וואָס גייט פאַר זיין אַנטפלעקונג אויף.
די מאַסקע וועלכע שוועבט פאַר אים
נאָך פונעם אָנהויב צום אין סוף.

איך שטיי ביים ברעג פון מיטן-נאַכט,
אויף גראַען שטעקן אָנגעשפּאַרט.
דאָס האַרץ מיט פחד אָנגעגורט.
פאַרמאַכט די אויגן און איך וואַרט.

אָוונט אין שפיגל

אָוונט אין שוואַרצן העמד
שטייט פאַרן שפיגל און זעט,
ווי ס'פלאַטערן שוואַלבן דורך,
און ווי די זון פאַרגייט.

אַ שוואַלב נאָר בלייבט פאַרפלאַנטערט
אין גראָען אָוונט-געשפּין.
וויינען די פליגל אַנגסטיק,
און ווילן ווייטער פלין.

אָוונט אין שוואַרצן העמד,
די אויגן טונקל און גרויס.
קוקט רואיק, ווי ס'ציטערט
דער פליגל-פלאַטער אויס.

אַ פינטל גראָקייט — טויט
הענגט אין דעם אָוונט-געשפּין.
קושן די פליגל די ערד,
און ווילן ניט ווייטער פלין.

דער שפיגל מיט גרינע אויגן
קוקט דעם אָוונט אָן:

„ס'האט א שטילער ווונדער
אין מיר זיך אָפּגעטאָן.“

א רויטער טראָפּן בלוט
גייט לאַנגזאַם אין שפיגל אויף.
און שוועבט — אַ רויטע לבנה
פאַמעלעך צום אין סוף.

אָונט אין שוואַרצן העמד
פאַלט אַנידער אויף די קני.
און דורכן שפיגל רינט
אַ ווייסע מעלאָדי.

ווייטע לאַנדשאַפט

ווייטע לאַנדשאַפט אויף מיין פענסטער.
מיינע פינגער פלאַנטען זיך אין ליכט,
אויף מיינע וויעס ציטערן רעפלעקסן —
בלענדעניש, טרויער, נאַכטגעשפּענסטער,
נאָר מיינע פינגער פלאַנטען זיך אין ליכט

אַנגעטאַפט דעם וועג, — אַ ווייס-פאַרשנייטער.
כ'ווייס אַז איך בין דער וועג אַליין.
דער טייך, וואָס שלענגלט זיך — דער גלגול
פון אַ קינד,
און די לבנה אויפן האַלז פון וואַלד —
דער שפיגל פון זיין בענקשאַפט און געוויין.

אין דער טיף פון ווייסן קילן שפיגל,
ליגט געפאַנגן די וויזע פון קריסט,
אַ געלייטערטע מיט קראַנקע אויגן.
געטראָגן פון געדאַנק, זיך קיינמאַל צו באַפרייען,
האַט זי פאַריגלט אויף אייביק שוין דעם ריגל.

נאַכט דו, אייביקע מאַריאַ מאַגדאַלענאַ,
צעוואָס נאָך קניען אוועק קלאָר פון ווייס?
צעוואָס נאָך טרויער אויפן קלאָר פון ווייס?

דעק אָפּ דיין שלייער, איינזאַמע און שטילע. —
צעוואָס נאָך תפילה טאָן ווען אלץ איז תפילה?

איבער דער ווייטער לאַנדשאַפט.
צינען זיך אָן דריי גאַלדענע שטערן.
דריי גין-גאַלדענע שטערן.
דריי בעטלערס, וואָס האָבן די שטערן דערזען.
לאָזן פאַמעלעך אויפן וועג זיך גיין
קיין בת לחם, דער וויזיע פון קריסט.

Surdino

שפיגלען שטערן זיך אין שוואַרצן טייך.
יעדער שטערן איז אַ טרער אַ ליד.
ווייסער שוואַן מיט די האַרבסטיקע אויגן,
נעם מיך צום טייך מיט שטערן מיט
שטערן זענען ווייס, ווי שניי.

כ'האָב היינט געשפּילט מיט רויטע טראָפּנס זון.
עפּיס האָט אין מיר אַן זאָרג געלאַכט.
אויף מיינע וויעס האָט געפונקלט גאָלד,
אויף מיינע אַקסל האָט געשלייערט זיך די נאַכט,
און הינטער מיינע אויגן האָט געוואַלקנט זיך
דער טייך.

ווייסער שוואַן מיט די האַרבסטיקע אויגן,
דיינע פליגל זענען דעמערונג און גראָ,
זיי וואָרפן דינע שאַטנס אויפן וועג.
אין מיינע אויגן וויינט דער אָוונט בלאָ,
און מיינע פינגער זוכן גאָט אין עטויב.

איך ווייס — און אפשר ווייס איך ניט? —
אפשר האָט זיך מיר אַצינד געדאַכט,
אַז אויפן וועג פון דעמערונג און לייד,

האָט מיך געקושט דאָס מלכות פון דער נאַכט
און איך אליין בין דער שוואַרצער טייך.

אין דו טובלסט, האַרבסטיקער שוואַן,
אין מיר דיינע פליגל און זיי ווערן קלאָר
ווי קינדער-אויגן, ווען די זון פארגייט
און ווי די בענקשאפט, ווען זי ווערט וואָר.

ווייסער שוואַן,
שוואַרצער טייך,
גאלדענע נשמה.

סערענאדע

דינער רעגן אויף די שויבן,
רויטער בליץ און גרינער שיין.
כ'שפיגל מיינע שוואַרצע אויגן
אין אַ בעכער רויטן וויין.

ווערן מיינע אויגן שכור,
בליצן ברענען אין דעליר.
אויסגעזעצט אַן אויג, צעשויבערט
הענגט לבנה אויף מיין טיר.

פון מיין שמוציק-געלן ליילאך
מאך איך שנעל איר אַ באַנדאַזש.
ס'איז די מלכה אין עקזיל,
אַן אַ העמד און אַן אַ פאַזש

ווי אַן אלטע מויד פארביטערט.
שוועבט זי שטיל ארום אין פעלד.
פינטלט מיט איין אויג עלעגיש,
און פילט אן מיט צער די וועלט.

פון דער נאַכט שווימט איר אַקעגן
דאָן זשאַן, צי דאָן קיכאַט

מיט א האַניק-זיסן שמייכל —
אייביק נאָר און אייביק גאָט.

„ווייסע געטין, ווייסע מלכה,
(שטרעקט ער טרויריק אויס די הענט)
ביזט צעשלאָגן און צעשויערט,
אז איך האָב דרך קוים דערקענט!“

וואָרגט לבנה זיך מיט טרערן
און זי ענטפערט אין דער שטיל:
„אז די שיקסע טאַנצט אין קרעמל,
גייט די מלכה אין עקזיל.“

„אין א ווייסער יוגי-נאַכט
(רעדט זי ווייטער, ווי צעמישט)
האַט א באַלשעוויק פּאַעט,
אויף מיין הערליכקייט געפישט.“

מיר מיין זילבער קאַנפֿיסקירט,
און געלאָזט מיך אָן א העמד,
ווי אַ זונה דורכגעפאַטשט
און פאַריאַגט מיך אין דער פרעמד.

טרויריק אויפן פּאָן פון נאַכט.
דאָן זשוואַן, צי דאָן קיכאַט,
די גיטאַרע אין דער האַנט —
אייביק נאָר און אייביק גאָט.

די באַלאַדע פון דעם אַלמין היידוק

פליט דער היידוק אויפן טונקעלען מערד —
אַ וויכער, אַ ווינט איבער גאַכטישער ערד.

די ביקס אויפן אַקסל. די באַרד אין ווינט,
און הינטער אים-דערפער, און שאַטנס, און הינט.

אין וואַרעמען נעסט וואַרקעט אַנגסטיק די טויב —
דער אַלטער היידוק רייט אויף מאַרד און אויף
רויב.

נאָר ווער האָט פאַרגאַסן די וועגן מיט ליכט,
אַז ס'בלענדט אַזש דאָס אויג און אַנטבלויזט
דאָס געזיכט?

די לבנה טרינקט אָן די שאַטנס פון שליאַך
מיט איר ווייסן ליכט אויף איבער גאַכט.

די לבנה זייגט אָן די שוואַרצע שאַף
מיט איר זילבערנער מילעך ערב שלאָף

דער היידוק כאַפט די ביקס. צילט, שיסט
צו דער לבנה אַרויף. אַ בלוט-שטראָם גיסט

פון איר זילבערנעם מויל. זי וואקלט. פאלט.
און בלייבט הענגן רויט אויף דער קרוין פון
וואלד.

דער אַלטער היידוק אויפן טונקעלן פערד
פליט. ווי אַ וויכער אויף נאַכטישער ערד

די ביקס אויפן אַקסל. די באַרד און ווינט
און הינטער אים דערפער, און שאַטנס און הינט.

די באלאדע פון דער זינד

שטילע בלייכע פרויען, געהילט אין שווארצן זיידנס,
שוועבן דורך דער טונקל — די קעפ אראפגעכויגן.
ס'האט די נאכט אין גראַע קעלערס זיי געפונען,
און פאַר די צעפ די לאַנגע אין גאס ארויסגעצויגן

זיי שטייען ביי מיין פענסטער. אַנטבלויזט די דאַרע
בריסטן.

אין זייערע אויגן ציטערט אַ שטילער טיפער וויי.
און עלענד-קינדער שפינען ערגעץ אין דער פינסטער
אַ הייליקע שיין, וואָס ציטערט ארום די מידע קעפ.

אַ בחור קומט פאַמעלעך, אויף אַ זייט דאָס היטל,
נעמט איינע אונטערן אַרעם, פאַרלירט זיך אין דער ווייט.
זי קומט צוריק צעפֿיבערט, די בריסטן אירע גליען,
אין אירע קליידער-פאלדן נעסטעט זיך די זינד.

און ערגעץ זיצן שבעה אַלטע באַבעס.
און ס'ברענגען יאַרצייט-ליכטלעך אויף נאַסע קעלער
ווענט!

ס'פאלט אַ טרער און גליט אויף דאַרע באַבע-בריסטן
און ס'בלייכן אין דער טונקל פאַרבראַכענע אַלטע הענט.

נאָר ווערן זיי אַנטשלאָפֿן, געמען גראָע שאַטנס
די יאַרצייט-ליכט און טראָגן פאַמעלעך זיי אין פעלד.
אויפֿן צלם הענגט געקרייזיקט דער דערלייזער,
און טראָגט אין זיין נשמה דאָס ליידן פֿון דער וועלט.

און ביי דער זייט פֿון צלם שטייט אַ כּרוי אַ בלייכע,
און אירע האַר די שוואַרצע פֿליען ווילד אין ווינט.
ס'איז מרים פֿון מגדלה — זי שטרעקט די הענט
פאַמעלעך,

און מורמלט עפֿיס טרויריק, און בענטשט די ליכט
פֿון זינד.

די באלאדע פון די פארערס

דער קוטשער זיצט פארשוויגן און שטום,
מיר פאָרן און פאָרן און פאָרן.
סילעטן און דערפער שוועבן פארביי.
גאלדענע יונגע יאָרן,
ט'טוט באַנג... ט'טוט באַנג.

קלאַפט די בייטש אויף אַ נאָקעט לייב,
און רויטע טראָפנט שפּריצן.
די נאָכט איז שטום, פארשוויגן און שטום,
נאָר אירע ציינער קריצן.
און איבער אונזערע געבויענע קעפּ,
צינען זיך רויטע בליצן.

דער קוטשער איז שטום, פארשוויגן און שטום —
מיר פאָרן ווייטער און ווייטער.
און נענטער, און נענטער דערנענטערט זיך
אַ שוואַרצער פאַרשלייערטער רייטער,
אויף אַ וויסן געשפּענסטישן פּערד.

דער שוואַרצער רייטער אויפן וויסן פּערד
שמייכלט אונז טונקל אַקעגן.
אַן זיין שמייכל האָבן מיר אים דערקענט —

ס'איז ער דער האר פון די וועגן.
און אלע האָבן מיר פאַר אים געקניט.

האָבן אויפגעפלאַקערט אין זיין קרוין
זיבן פאַרביקע שטערן.
אין אונזערע אויגן האָט אויפגעבליצט
אַ ים מיט זידיקע טרערן.
זיבן וואָגלעך זענען מיר געווען,
פאַר יעדן וואָגלעך אַ שטערן.

האָט איינער פון די וואָגלעך געזאָגט:
איך וועל מיין שטערן ברענגען
אַהיים צו מיין שטילער איינזאַמקייט,
און אויף מיין פענסטער הענגען —
אזוי האָט דער ערשטער וואָגלעך געזאָגט.

האָט דער צווייטער וואָגלעך געזאָגט:
איך וועל מיין שטערן טראָגן,
טאָג אויס טאָג איין אויפן נאַקעטן האַרץ,
און די שוואַרצע גייסטער פאַריאַגן. —
אזוי האָט דער צווייטער וואָגלעך געזאָגט.

און ס'האָט דער דריטער וואָגלעך געזאָגט:
„ווי שען דער שטערן טוט בליצן.
דעם שענסטן שטערן פון מיין צער,
וועל איך אויף מיין מצבה קריצן —
אזוי האָט דער דריטער וואָגלעך געזאָגט.

דערנאָך האָבן מיר אַנדערע פיר געזאָגט:
די שטערן וועלן באַצירן
אונזערע וועגן, און זייער שיין

וועט אונז צום אָנהויב פֿירן —
אזוי האָבן מיר אַנדערע פֿיר געזאָגט.

און ס'איז דער רייטער געריטן אויף פֿריד,
און זיבן שאַטנס געצויגן.
זיבן וואָגלעךס זענען מיר געווען
מיט אויסגעלאָשענע אויגן,
און הויך האָט זיך די נאַכט צעווייגט
מיט אַ פֿאַרביקן רעגן-בויגן.

באַסאַראַבישע אידיליע

ליגט לבנה אויפן דעכל
גלעט דאָס ווייסע מילעכבערדל
קוקט קאַסאַקע מיט איין אייגל —
חצי ציג, און חצי פערדל.

זשמורעט, פינטלט מיט איין אויג,
רעדט צו זיך אזוי צו זאָגן:
"עס איך שטרוי, און טרינק איך טוי,
ביו דער טאָג הייבט אָן צו טאָגן"

ס'נודעט... זי נעמט אַ ווייסן שטראַל
און זי צייכנט אויף די שויבן —
רינגן, פאַסעקעס, און גאַלד,
שוואַרצע קעץ און ווייסע טויבן.

מייזן-עקלעך, מאַסקאַראַד,
פינגעד בלאַע, פינגער ווייסע,
ביז ס'ווערט די נאַכט אַ ליד,
און דאָס לידל ווערט אַ מעשה.

מיט אַ געל דערשראָקן פנים
כאַפט זיך אויף דער שטעטל-זייגער:

„יידן, טרייבט אראָפּ פון דעכל
יענעם ווייסן, קילן פּגּר.“

טויערן סקריפּן. טירן קלאָפּן.
שורכען שקראַבעס. אַלטע באַבעס,
קרבן מנחהס אין די הענט
קרייען הייזעריק „גוט שבת!“

די לבנה אויפן דעכל
שטייט מיט אויסגעגלאַצטע אויגן,
מעקעט דריימאַל צו די שטערן,
און פאַרשווינדט – אַ פייל פון בויגן.

אין ארעסט

אויף מיין שוואַרצן העמד
שפילט אַ בלייכער מאָרגן-שיין.
ציטערט דין, ווי אַ לבנה-שטראַל —
קוק איך זיך לאנג אין זיין ציטער איין.

זע איך אַ הונגעריק-בלייך געזיכט
פון אַ צען-יאָריקן הפקר-קינד,
וואָס האָט געגנבעט אַן עפל ביי דער נאַכט
און אַ העלפט אַוועק געשענקט דעם שוואַרצן
ווינט.

אין אַ צעשוויבערטן בעטלער-קאַפּ,
וואָס האָט דערשפירט דעם תוכן פון דער ערד,
אַון ווי אַ צלם זיך אַנידערגעלעגט —
ווער קען פאַרווערן דעם בעטלער די ערד?

און אַ דערשראָקן מיידל-געזיכט,
די אויגן פאַרמאַכט, האַלב ווייב האַלב קינד —
וואָס האָט געקושט דאָס האַרץ פון דער נאַכט —
ווער קען פאַרווערן די נאַכט דער זינד?

און אַנדערע בילדער הייליק און גראַ
וואָס זענען מיר נאָנט און ווונדערליך פרעמד
שפּילן ביים בלייכן מאַרגן-שיין
איבער מיין שוואַרצן העמד.

א י ן צ ר ג

ס'יאָגט דער צוג, ווי דאָס האַרץ פון אַ פאַרשטויסענעם,
און אויף די פעלדער בליט דער ווייסער שניי.
רויטע אויגן בליצן, גליען און פאַרלעשן זיך,
נאָר קלאָר און ליכטיק בליט דער ווייסער שניי,
די וועגן זענען קלאָר. נאָר טונקל איז דאָס האַרץ,
וואָס בלאַנדזעט אין רייפער ווייסקייט אום.
איך זע אין הער און מורמל מיד און שטום
דיין בלאָען נאָמען אין דער נאָכט אַריין.
דיין בלאָען נאָמען אין דער ווייסער נאָכט אַריין.

ווען ס'יאָגט דער צוג, פליט דער פונק צוריק,
ווי ס'וואַלט דער פונק די בענקשאַפט גאָר געווען
וואָס פלאַטערט זוכנדיק דעם וועג צוריק.
און שטאַרבט אין די אַרעמס פון אַ קינד-געוויין.
און יעדע רגע ווערסטו נענטער מיר,
ווייל אויך מיין בענקשאַפט הענגט געקרייצט אין ווינט.
ווי שפינוועב-פעדים פלאַטערט ערגעץ אום,
אַלץ, וואָס מיין טרויער האָט אַמאָל געשפינט,
אַלץ, וואָס מיין בענקשאַפט האָט אַמאָל פאַרטראַכט
איצט קען איך נאָר דרך און די ווייסקייט פון דער נאָכט.
איצט קען איך נאָר דרך און די ווייסקייט פון דער
נאָכט.

ס'יאגט דער צוג, ווי דאָס האַרץ פון אַ פאַרשטויסענעם,
 גאָר אויף די פעלדער בליט דער ווייסער שניי.
 ווען מיין נשמה וואָלט אזוי קלאָר און ליכטיק זיין.
 ווי אַט דער קלאָרער, ווייכ-צעשפּרייטער שניי !
 גאָר ליכטיק איז זי נאַכט, און טונקל איז דאָס האַרץ.
 וואָס בלאַנדזעט אין רייפער ווייסקייס אום
 איך זע און הער און מורמעל מיד און שטום,
 דיין בלאָען נאָמען אין דער נאַכט אַריין,
 דיין בלאָען נאָמען אין דער ווייסער נאַכט אַריין.

פ ר י ל י נ ג

אָוונט-ווינט קילער.

מיינע אויגן ווערן ליכטיקער און שטילער —

די טרער פון טרויער איז שוין אויסגעוויינט.

א ווייטער פליגל האָט מיין האַרץ באַרירט.

א גרינער שמעטערלינג.

האָט אויפגעפלאַמט איבער טונקלע ציפרעסן.

כ'ווייס.

קיינמאָל וועט דער פּרילינג דעם גרינעם שמעטערלינג

ניט פאַרגעסן

טיפּ אין מיר.

צינען אָן שאַטנס גלויביקע פייערן.

א טונקלער שיין נעמט מיינע פענצטער פאַרשלייערן.

נאָר אויף מיין פענצטער פּלאַטערט שטיל און גרינג

א גרינער שמעטערלינג.

אָוונט-ליד פון אַ שכורן דיכטער, ערגעץ-וואו פארלוירן

ווערסט איצטער גיי-אַנטפלעקט, ווערסט איצטער גיי

געבוירן.

כ'האָט דיך דערקענט —

קיין רגע שיינקייט גייט ניט אויף דער ערד פאַרלוירן.

פון טונקלע קעלערס קריכט די נאכט אין צעריטענע
סאנדאלן.
באלד וועט איר שווארצער שלייער איבער מיינע
אויגן פאלן.
און פארמעקן די גאלדענע רעפלעקסן פון די דעכער.
און פארווישן אלע פייערן פון אלע טירן, טויערן,
און לעכער.
און קרייציקן דעם גרינעם שמעטערלינג אויף מיינע
ווענט.
און אָנצינדען שווארצע טרויער-צווייגן אין מיינע הענט.
אָ רגע פון בלענדעניש, פון טרויער, און פאָרגיין.
גלויב שטאַרקער, האַרץ, —
באלד וועט דער פּרילינג אויפגיין צענמאַל שענער,
ווי געווען!

א י נ פ ע נ ס ט ע ר

פון נאַכט-מויל שטראָמען טונקלע וועגן אויס.
נאָר אין מיין פענסטער שפּילט אַ זונען-אונטערגאנג.
וואָס גיסט די פאַרבן אין מיין יונגן בלוט.
און אַז דאָס בלוט שטראַלט פאַרביק אויף און לאַכט.
דערקענט דאָס אויג דעם תּוֹכֵן פון דער נאַכט.
און דעם זין פון שאַטנס אויף דער ערד.

פון נאַכט-מויל שטראָמען טונקלע וועגן אויס.
און יעדער טראָפּן פורעמט זיך — אַ שלאַנג.
נאָר אין מיין פענסטער פיגקלט וויאַלעט
אַ שטיל פאַרטראַכטער זונען-אונטערגאנג.
און אין די פאַרבן שוועבט מיין נאַכט-געדאַנק.
וואָס זוכט די פאלדן פון דער אייביקייט.
ווי אויסצווויינען דאָרט מיין שטויביקייט.
און ליכט צו טרינקען פאַר מיין קראַנקער פרייד.

און טיפער ווערט די נאַכט. און מיט אַמאַל.
צערינט מיין וויאַלעטער זונען-אונטערגאנג.
און אויפן פענסטער בלייבט אַ שוואַרצער פלעק.
וואָס פלאַטערט, ווי אַ פויגל-פליגל, וואָס איז קראַנק.
צינד איך דעם שוואַרצן פלעק מיט פייער אָן.
ברענט ער, ווי ס'ברענט אַ רגע פיבער-ליכט.

און אין איין רגע ברען, האָט אויסגעברענט
אַ רגע גלויבן אין מיין בלייך געזיכט.

פון נאַכט-מויל שטראָמען טונקלע וועגן אויט,
וואָס ציען זיך אַוועק, ווי געשפענסטער-הענט
שטום צום האַריזאָנט, וואָס ליגט, ווי בליי
אויף דער פלייצע פון לעצטן נאַכט-גיגאַנט,
וואָס שטייט געבויגן ביי דעם לעצטן ראַנד
פון ערד אין חלום און שגעון...

די באלאדע פון דער ווייסער קראַנקן־שוועסטער, דעם
טונקלען שפיטאַל און מיין לעצטן שמייכל.

די בלאַע פענצטער פון שפיטאַל
ווערן טונקלער, טונקלער, נאַכט.
דער פאַרק האָט דאָס רויטע לבנה-אויג
פאַרמאַכט. און אונטן טיפער אין טאָל,
זינגן יונגע מאָנאַכן „אווע מאַרי“.
קראַנקע פייגל אויף די צווייגן —
טרי לי לי.
שטילער, שטילער, שטילער —
טרי לי לי.
נאַכט. ווינט. שווייגן.

גייסטער-טריט.
שוואַרצע מאָנטלען פלאַטערן:
„נעם מיך מיט! נעם מיך מיט!“
שוואַרצע מאָנטלען פלאַטערן
איבער די ווייסע בעטן פון שפיטאַל.
שוואַרצע מאָנטלען פלאַטערן
אַראָפּ טיפער, טיפער אין טאָל.
פאַרביי, פאַרביי,
נאָר איינער פון די לעצטע דריי
בלייבט אַ רגע שטיין:

— ניין!
דורכן אָפענעם פענצטער רינט
נאַכט, ווינט, געוויין.

— קראַנקן-שוועסטער!
... שטיל.
— קראַנקן-שוועסטער!
... שטיל.
סירן עפּנען זיך — קררר
פאַרמאַכן זיך — קלאָפּ.

די ווייסע שוועסטער, ווי אַ פאַרשפּעטיקטע
לבנה,

בויגט זיך אַריבער מיין קאָפּ,
און הערט, הערט,
הערט זיך צו לאַנג,
ווי איך באַצווינג די ערד
מיט מיין ווייסן געזאַנג.
שטערן ברענען אין בלוט,
אין טייכן רוישן קיל
איך שמייכל — זי שמייכלט
און ווייטער שטיל.

די ווייסע שוועסטער בלייבט שטיין
מיט געקרייצטע הענט.
אַ רגע — מצבּה, שפיטאַל-מאָנומענט,
און לאָזט זיך דאַן גיין
מיט פאַרלאָשענע טריט
צום אָפענעם פענצטער.
נאַכט, ווינט, געוויין.

די באלאדע פון דעם בלענדעניש און די צוויי בריגאנטן

„געלאָדן די ביקסן, וואַסיל?“
— געלאָדן, האַר!
„וואָס שמייכלסטו, נאַר?“
— הער, די נאכט-גלעקער קלינגן —
גלין-גלאָן גלין-גלאָן.
די שוואַרצע טשערעדע גייט —
גלין-גלאָן, גלין-גלאָן.
און דאָס פאַסטוכל ווינט שפּילט אויף
דער פלייט.
שפּעט. —

„נעזאַטלט די פּערד, וואַסיל?“
— געזאַטלט, האַר!
„וואָס שמייכלסטו, נאַר?“
— נאכט, פינגטער, קרורא
ווער וואָרנט אונז האַ?
דער ראָב? דער ווינט?
כא-כא-כא!
זאָל גאָט דיך באַהיטן, מיין אַרם קינד!
א פּייף! צוויי פּערד
פליען איבער דער שוואַרצער ערד.

צוויי רייטערס אין זאָטל.
מיט ווינט אין די בערד.
אַ וואַלד, אַ טייך.
אַ בריק.

האַפּ-האַפּ.

אַריבער!
סילוועטן און בוימער פליען צוריק.
אַ זומפּ.

האַפּ-האַפּ.

אַריבער!
ניטאָ קיין צוריק!

„וואָס זעסטו, וואַסיל?“
— אַ פייערל גלין.
אַ פייערל רויט.
אַ פייערל גרין.
ס'כשופט און ציט —
גאָט ווייטט וואו-אַהין.

סטאָפּ! פינסטער. קראָ!
„וואָס זעסטו, וואַסיל?“
— ביים ראַנד פון דער נאַכט,
די געשפּענסטישע מיל.
און די קראַנקע רוסאַלקע אין פענסטער
ווינקט, כשופט, און ציט:
„מיין בעסטער, מיין שענסטער!“

סטאָפּ! פינסטער קראָ!
„מען וואָרנט. צו שפעט.
זאָג ווידוי, וואַסיל!“

זאָג גיך דיין געבעט —
פאַרגעסן דו נאָר?
דער מלך פון זומפּ איז איצט האַר,
דער מלך פון זומפּ מיט דער קויטיקער
באַרד.

נאַכט-גלעקער קלינגן —
גלין-גלאָן, גלין-גלאָן.
די שוואַרצע טשערעדע גייט —
גלין-גלאָן, גלין-גלאָן.
און דאָס פאַסטוכל טויט שפּילט אויף
דער פלייט.

שפּעט.

כ'עפן מיינע אויגן

כ'עפן מיינע אויגן קעגן נאכט.
אויפן האַריזאָנט שווייגט דער וואַלד
פאַרכלינעט מיט זילבער.
אויף מיינע ליפן בליט אַ מעשהלע
פון דריי קיניגס-טעכטער, וואָס בלאַנדזען איבער טונקלע וואַסערן
מיט באַרוועסע פיס, די האַר צעוואָרפן אין ווינט.

וואָס זוכן די דריי קיניגסטעכטער ?

אייענע וואַשט זיך די אויגן די טריבע,
די צווייטע זוכט דעם גוף פון איר ליבע,
און די דריטע איר פאַרלוירן געלעכטער.

לאַכסטו מיט שטיקער נאכט אין דיין געלעכטער,
אויף דיינע ליפן ברענט דאָס רייפע גאַלד פון האַרבסט.
און מיט דיינע דינע, ווייסע פינגער ווישסטו
אַראָפּ דאָס מעשהלע פון מיינע אויגן —
קינד, גענוג!

ווייסע גענוז מיט רויטן טרויער אויף די פליגל
בייגן זייער מידיקייט איבער שוואַרצע טייכן
און דער הארבסט, דער נביא מיט דער
דערנער-קרוין
קרייציקט זיך אליין אויף אויסגעוויינטע
שליאַכן.

מאך איך מיינע אויגן צו אויף מיינע שויבן
 הענגט אַ בלאָער, קראַנקער סאַלאַווי.
 אין זיינע פליגל וויינען אלע ווינטן פון דער וועלט.
 איז דאָס דער סוף!
 לאַכסטו מיט שטיקער נאַכט אין דיין געלעכטער,
 און אויף דיין קאַפּ, די ווייסע קרוין פון מידקייט
 בליצט שאַרפּער אויף, און מיט זיינע פינגער ווישסטו
 אַראָפּ דעם, טרויער און דאָס אַש פון מיינע לאַקן —
 קינד, גענוג.

ווייסע גענוז מיט רויטן טרויער אָויף די פליגל
 בייגן זייער מידקייט איבער שוואַרצע טייכן
 און דער האַרבסט, דער נביא מיט דער
 דערנער-קרוין.
 קרייציקט זיך אליין אויף איינגעוויגטע טייכן.

צווישן קאסעוון און קיטעוון

צווישן קאסעוון און קיטעוון
שטייט אַ גילדענער ברונען.
אין טיפן קלאָרן וואַסער
האַב איך אַ זון געפונען.

דער נאַכט אין גראַע בערג,
טראָג איך די זון אַקעגן.
אין קלאָרן, גאָלדענעם שיין,
בליען אַלע וועגן.

איך בין אַ פראָסטן שניידערס
ווילד-פאַרלוירן קינד,
געשטעלט מיינע יונגע יאָרן
אויף וואַנדערן און ווינט.

איצט האָב איך עס געפונען,
איצט איז עס אויף אייביק מיין.
דאָס ליכט פון די טונקלע וועגן,
דער דינער, גאָלדענער שיין.

לאָז איך פאַמעלעך און פריילעך
אראָפּ אין טאָל זיך גיין.

צו וועלן די גראַע וועגן
דאָס גאַלדענע ליכט פאַרשטיין?

דאָס ליכטיקע וואָרט אויף די ליפּן,
דעם גאַלדענעם שיין אין דער האַנט.
איך בין דער לעצטער אַפּאָסטל
פון ניי-אַנטפלעקטן לאַנד.

צווישן קאָסעו און קיטעו
שטייט אַ גאַלדענער ברונען.
אין טיפּן, קלאָרן וואַסער
האַב איך אַ זון געפונען.

פון יעדן שטיין

פון יעדן שטיין, פון יעדן פעלד
שיינט צו מיר אַרויס דיין ליכט.
איך בויג מיט ציטער מיינע קני —
דו גרויס און ווונדערליך געזיכט.

פון יעדן הייזל אויפן וועג,
פון יעדן פראַסטן, גראָען קלייד,
זינגט די גאַנצע, ווייטע ערד
דאָס ליד פון פרייד און פון געבעט.

אין יעדן טונקלען פענצטערל,
האַסטו אַ שטערן אויפגעדעקט.
אין יעדער טונקל-גראָער שויב,
האַסטו דעם שיין פון גאלד אַנטפלעקט.

אַ שטומער וואַסער-טרעגער טראָגט
אַן עמער וואַסער מיד און שווער.
אין וואַסער ציטערט די לבנה —
אַ גרוס פון גאָט, אַ ווייסע טרער.

פון צלם גייט דער געץ אַראָפּ:
„באַפריי מיך, גרויסער מענטש פון וועג.
די טויזנט ווונדן אויף מיין גוף,
די דערנער-קרוין איז מיין פאַרמעג.“

לייקען אין דיין צלם אָפּ,
טו אויס דעם אָרעאָל פון לייד.
דערקען דעם שטויב, דערקען דעם מענטש —
די בריק צו גאָט, די בריק צו פרייד.

אזוי האָט ער צום געץ געזאָגט,
און פעסט פאַרגאַרטלט זיך דעם שטריק,
און איז מיט שווערע שטיוול-טריט,
געגאַנגן אין די בערג צוריק.

ס'האַט די נאַכט

ס'האַט די נאַכט איר טיפסטע שעה
איבער די בלאַע בערג פאַרשפרייט.
אַ פייער ברענט. די נאַכט איז טיף.
נאָר צענמאַל טיפער דאָס געבעט.

דאָס פייער אויפן שפיץ פון באַרג
ברענט רויט און גרין און וויאַלעט.
פון טיפן טאָל גייט אויף אַ שיין.
אַ שיין אַ זילבערנער און רעדט:

— איך בין דער גאָט פון טיפן טאָל.
ווער ס'האַט דעם בליק צום באַרג געווענדט.
דער האָט דעם גראָען שטויב — מיין קלייד.
געלייקנט, אָדער ניט דערקענט.

מיין נביא הויערט אין די בערג
און צינדט אַ פייער בלאַ און רויט.
אין טיפן טאָל האָב איך געבעט
פאַר אים זיין לעבן און זיין טויט.

דער נביא קרייצט איז מיר זיין וועג.
און ווערט געלייטערט אין מיין שיין

אין נביא קרייצט דאָס פאָלק זיין זיין
און ווערט געלייטערט אין זיין פּיין.

דאָס פייער אויפן שפיץ פון באָרג/
ברענט שאַרפער אויף און לעשט זיך אויס.
און רויט, ווי די לבנה גייט
דער נביא פון די בערג אַרויס.

דאָס וואַסער טונקלט

דאָס וואַסער טונקלט שוין, ס'איז נאָכט.
דאָס צענטע ווונדער איז אַנטפלעקט.
שלאָפן וועל איך דאָ ביים ברעג
מיט נאָכט און רעגן צוגעדעקט.

מיין אויג האָט אויסגעטרונקן היינט
די רויטע זון פון וואַלד און פעלד.
וועט דורך מיין חלום גיין די זון,
די ליבשאַפט און די גאַנצע וועלט.

ליכט פון חלום און פון וואָר,
אַ טו זיך קיינמאָל פון מיר אָפּ.
מיין תפילה פאַלט צו דיר אין שוים,
ווי ס'פאַלט מיין קלייד פון גוף אַראָפּ.

דאָס וואַסער טונקלט שוין, ס'איז נאָכט.
פון מיינע לענדן פאַלט דער שטריק.
מיין ליפּ באַרירט דעם גראָען שליאָך,
וואָס פירט אין טאָל אַריין צוריק.

אַ גאָט, מיין יעדע תנועה איז
אַ ליד, אַ לויבעזאָנג צו דיר.

טאָ לאָז די ווייסקייט פון דער נאַכט
אַ שטילע אויפגיין איבער מיר.

און אין דער ווייסקייט הייליק מיך,
דאָס טונקלע וואַסער און דאָס פעלד,
די גראַע הייזלעך פונעם טאָל.
דעם חלום פון דער גאַנצער וועלט.

א בינטל האלץ

א בינטל האלץ אויף מיינע פלייצעס.
דער שניי איז ווייס. די זון פארגייט.
זי משא מיינע גרינג און שווער —
איך טראג דעם אונט און די פרייד.

א מחנה קינדער שפילן זיך
מיט רויטע טראפנס זון אין שניי.
איך גיי פארביי און לאז מיין הארץ
זיך שפילן מיט דער זון אין שניי.

און אויף דער לעצטער שוועל פון דארף
ווארף איך דאס בינטל האלץ אוועק.
די נאכט, וואס ציטערט הינטער מיר,
זי האט קיין אנהויב און קיין ברעג.

ס'האט די נאכט איר אייגן ליכט.
איך טרינק דאס ליכט מיט שטילער פרייד
און ווי א שטערן העפט איך צו
מיין תעילה צו איר שווארצן קלייד.

די נאכט איז טיף און גרויס און שיין
אין אירע שוואַרצע אויגן—זע:
אַ מחנה קינדער אויפן וועג
זיך שפילן מיט דער זון אין שניי.

די באלאדע פון גאָסן-מיידל

דורך דער טונקלער אָסיען-נאַכט
בלאָנדזעט אום אַ מיידל שטום.
צו אַ שאָטן פון דער ערד
ווינקט זי: „קום!“

אין ווי ווילד זי ציטערט אויף,
האַט דער שאָטן זי דערהערט?
לאַנגזאַם, לאַנגזאַם הייבט ער זיך
פון דער ערד.

און ער שטרעקט די שאָטן-הענט
— מיידל, קום!
און ער נעמט מיט הענט — צוויי שלענג
זי אַרום.

און די נאַכט פאַרשלינגט איר וויי,
און איר קלאָג.
ווייט אין מזרח ציטערט אויף
שטיל דער טאָג.

די באלאדע פונם רויטן פינגערל

זיצט דאָס מיידל אויפן גאניק,
און ס'פלאַמט איר בעקל.
העפט פון גאָלד און זילבער-פעדים
אויס אַ תפילן-זעקל.
פאַרן חתן, וואָס דאַרף קומען
פון גרויס-מדינה פוילן,
ווי ס'ווילן טאַטע מאַמע,
און ווי גאָט באַפוילן.

שטאַך און שטאַך און שטאַך און שטאַך
און זי טוט אלץ טראַכטן.
פליט אַ טאָג און פליט אַ וואָך
נאָר אין די פאַרגאַכטן.
פאלט איר האַנט אַנידער מיד,
און ס'דעמערט, ווי אַ ליד
אויף אין איר דער טרויער.

קומט אַמאָל אַ שוואַלב צעפלין
טיף פון פעלד און קאַרן.
זי האָט אַ פליגל זיך צעבלוטיקט
אַן אַ שאַרפן דאַרן.
שטעלט די שוואַלב זיך אויף איר פינגער.

ס'האט די שוואלב פאר איר געבראכט
א פינגערל אַ רויטס פון בלוט,
און דאן אַוועק אַקעגן נאכט.

רופט די מאמע: „קום שוין שלאָפן!“
און דער טאטע כראָפּעט האַרט.
נאָר דאָס מיידל אויטן גאַניק
זיצט און וואַרט און וואַרט און וואַרט.
ביז פון מיטן-נאַכט צעפאַרן
קומט אַ פרעמדער, שוואַרצער מאַן.
און ער טראָגט אין האַנט דער טונקלער
שווער אַ שוואַרצן טשעמאַדאַן.

— מיידל, כלה, קום אַרונטער!
מורמלט שטיל דער שוואַרצער גאַסט.
טראָגסט מיין פינגערל אויפן פינגער,
און דו ביזט צו מיר פאַרקנסט.
כ'האָב פאַר דיר פון שוואַרצן מאַרמער
אין פעלד אַ שטיבל אויסגעבויט.
ווערט דאָס מיידל בלייך און בלייכער,
און דאָס רינגל פיבערט רויט.

— ניין דו פרעמדער, שוואַרצער חתן!
ניין, איך וועל מיט דיר נישט גיין.
ט'וועט מיין מאַמעשי די אַלטע
הענגן זיך אויף איר געוויין.
שמיכל'ס שטיל דער גאסט דער פרעמדער:
— גיב דאָס פינגערל צוריק!
בלישצעט רויטער אויף דאָס רינגל —
אַט אַ רינגל אַן אַנטיק!

שמייכלט שטיל דער גאסט דער פרעמדער:

— גיב דאָס רינגל, גיב עס אָפּ!

כליפּעט שטיל דאָס בלייכע מיידל:

— ס'וויל פון פינגער ניט אַראָפּ.

זייט געזוגט מיר, טאַטע, מאַמע,

ס'האַט אַ שוואַלב מיך היינט פאַרקנסט.

און מיין חתן איז געקומען —

יענער פרעמדער, שוואַרצער גאַסט.

ווי אַלע וויינט.

גיט זי אים דאָס תּפּילן-זעקל:

ליגט עס שוין אין טשעמאדאַן.

שטייט אַ וואָגן שוין אַ גרייטער,

און מען פאַרט אוועק צום באָן.

מאַרגן וועט די מאַמע וויינען —

מאַלע, וואָס אַ מאַמע וויינט.

ס'האַט דער פרעמדער גאַסט דער שוואַרצער

אסור ניט קיין שלעכטס געמיינט.

ש ט י ל ק י י ט

שטיי אויף, דו, בלייכער זינגער פון דער נאכט,
און הער דעם שטילן אָטעם פונעם פעלד,
און זע די גאָלדענע שטערן אין די פענסטער,
און ווייס: דער אומרו דער מינדסטער און דער
קלענסטער
רייסט אויף אַ נערוו אין ריטם פון דער וועלט.

דאָס קינד אין שלאָף באַוועגט די ליפן קוים,
די מאַמע ווייגט דאָס וויגל שטיל און שטילער.
בוימער-סילועטן שוועבן גרינג אין ווינט,
און אויפן מיסט אָטעמט קוים דער הונט,
און אין די נעסטן שווייגט דער פויגל-טרילער.

די נאכט אליין אין דינע זיידענע זאָקן,
דאָס בלאַע קריגל חלום אין דער האַנט,
גייט אויף שפיצינגער און הערט, און הערט זיך איין.
שרייט אויף אַ חולה פיבערנדיק פון פיין,
שפרייט זי איבער אים איר דעמערלאַנד.

דער וועכטער שטייט, ווי גענאָגלט צום לאַמטערן,
זיין ווייסע באָרד שמייכלט שטיל אויף לינקס.
טיף אין זיין פיפל פאַלט אַ שטערן נאָך אַ שטערן.

ווער קען דעם זיפן פון זייער גסיסה הערן?
נאכטישע שטילקייט, ווונדערליכער ספינקס...

דער בעטלער אויפן שוועל פון נגיד'ס הויז,
איז, ווי אַ סטאַטוע שטיין געבליבן,
דעם קופערנעם גראַשן אין דער האַנט.
ער באַוועגט דעם קאַפּ, אָן עפּיס זיך דערמאַנט,
און בלייבט ווייטער שטיין, וואו ער איז שטיין
געבליבן.

שטיי אויף, דו, בלייכער זינגער פון דער נאַכט,
און הער דעם שטילן אָטעם פונעם פעלד,
און זע די גאַלדענע שטערן אין די פענסטער,
און ווייס: דער צער דער מינדסטער און דער
קלענסטער
רייכט אויף א נערוו אין ריטם פון דער וועלט.

ד ו

— דו

צעוואַרף דיינע טרערן אין ווינט,
און לאַך אין מיין טרויער,
ווי דו בלייכע לבנה
דעם טונקלען האַרבסט אין פנים.

קוק זיך אין האַרבסט-געפל איין.
פלאַטערט אין געפל געהילט
מיין מאַמע און טוליעט מיין צער
צו די איינגעטרוקנטע בריסטן.

ס'אַראַ גוטע — מיין מאַמע!

— דאָך

איך האָב מיין מאַמע ניט ליב.
נאָר דיך און די שאַטנס פון שליאַך,
נאָר דיך און דעם טרויער פון וואַלד,
וואָס טרייסלט די בלעטער אין ווינט,
ווי גאַלדענע קרוינען אין ווינט.

דו ווייסט, אז איך בין נאָך אַ קינר,
דאָך פיינט האָב איך קינדער אזוי.

ווי דער פינסטערער קיניג פון שלאך,
דעם לאך פון א פריילעכן קינד,
ווי דער פינסטערער שאטן פון וואלד,
דעם צווייט און דעם פריילינג-ווינט.

דו —

צעווארף דיינע טרערן אין ווינט,
און לאך אין מיין טרויער,
ווי די בלייכע לבנה
דעם טונקלען הארבסט אין פנים

ל'עש אר י.ס...

ל'עש אויס דעם טרויער פון דיינע אויגן,
און לאַמיר לאַכן.
און פונקלט לבנה בלוטיק און רויט,
און טראָגט אין איר שמייכל דעם ציטער פון טויט—

לאַכן מיר אונזער אייגענעם פייך,
ארויף אין איר פינצטערן שמייכל אַריין —
און די לבנה וועט לאַכן!

אין מיינע אַרעמס

אין מיינע אַרעמס שטאַרבט די נאַכט —
ווי שווער איר אָטעם גייט.
צינד אָן אַ ליכט.
מאַרמאָר-ווייס איז איר געזיכט,
אויף אירע וויעס ציטערט, דאַכט,
דיין זינדיק נאַכט-געבעט.

טאָ לעג זי שטיל
אַנידער אויף מיין גראָער שוועל.
ווער ס'האַט די טרערן מיטן ווינט
אוועק געוויינט, זאָל קומען איצט,
און קניען שטיל, און תפילה טאָן
פאַר אַט דער אייביק-טויטער נאַכט,
און פאַר איר שוואַרצער זעל.

בלאָ-גלעקער-קלאנג
שוועבט ציטערנדיק און פלאַטערט מיד,
פאַרלעש דאָס ליכט.
און אַלץ אויף וואָס ס'טוט דיר באַנג —
זינג אויס ביים בלאָען דעמער-ליכט,
און אין דיין האַרצן שפיגל אָפּ

דאָס מאַרמאָר-ווייסע נאַכט-געזיכט —
דעם מאַרמאָר-ווייסן צער.

און איך אליין
גיי מיטן ציטער פונעם ווינט,
און צייל די טריט, וואָס בלייבן נאָך
פאַר אונזער לייד,
און הער זיך צו צום וואַסער-קוואַל.
און הער זיך צו צום בלעטער-פאַל:
צי בליט אין זייער גסיסה ניט
אויך אונזער פרייד?

ל ב נ ה

אויפגעהאנגן אויף די צווייגן
די לבנה ווייט ווי קרייד.
טראָגט אין ווייסן מידן שמייכל
שטילע בענקשאַפט צו דער ווייט.

קראַנקער פויגל צווישן בלעטער
ברייט די פליגל אויסגעשפּרייט.
הערט דאָס רופן פון דער ווייטקייט
פול מיט ציטער און מיט פרייד.

שטיל אַ רגע. מידע פליגל
טוען ווילד אַ פאָך, אַ הויב!
און דערשראָקן די לבנה
פלאַטערט אויף — אַ ווייטע טויב.

כאָפּ איך זי פאַר אירע פליגל,
לויף — אַ ווינט צום טייך אַוועק,
און דערטרענק זי אין דער טיפּקייט,
און באַפריי איר ווייסן שרעק.

ל י כ ט

דער פויגל טרייסלט אָפּ דאָס גאָלדענע ליכט
פון זיינע שוואַרצע פאַנטאַסטישע פליגל,
אין זינגט די גרויסע ניטפאַרשטענדליכקייט
אַריין אין האַרץ פון דער אומענדליכקייט.
נאָר אויף מיין טויער, וויינט אַ שוואַרצער ריגל.

אַ, גיב מיר פליגל, גענויס! גיב מיר פליגל!
דאָס גאָלדענע ווונדער דורכצופליען,
און ביי די שוועלן פון דער אייביקייט,
און ביי די ברעגעס פון איר בלאָער פרייד,
לאָז מיך מיין מידיקייט אויסרווען.

וואָס איז דער צער, און די טרויריקייט. —
מער ווי אַ שפּיל פון שוואַרצע גייסטער?
אַ בלענדעניש פון טרויריק-שיינע שטערן,
וואָס לאָזן ניט דעם קאָסמישן ריטם הערן,
און ניט דערקענען זיין גרויסן מייסטער.

ליכט, דו, גרויסער מאַמע פון דער וועלט,
כ'האַב דיך פאַרלייקנט און פאַרשטויסן.
אין דער פינצטער האָב איך געטער אויסגעשניצט,
וואָס האָבן מיט אַ פאַלשן שיין געבליצט
און דיין געזאַנג האָב איך געלאָזט אין דרויסן.

פאר אלע מאריאָנעטן האָב איך זיך געביקט.
וואָס האָבן אויפגעבליט אויף טונקלע מיסטן.
איצט קניט מיין חרטה-ליד פאר דיר —
עפן מיר, עפן מיר דיין כשוף-טיר,
און לאָז מיך טרינקן פון דיינע פולע בריסטן.

אָ גיב מיר פליגל, געניוס. גיב מיר פליגל!
דאָס גאָלדענע ווונדער דורכצופליען,
און ביי די ברעגעס פון דער אייביקייט
און ביי די שוועלן פון איר בלאָער פרייד,
לאָז מיך מיין מידיקייט אויסרוען.

ד ע ר נ ב י א

כ'בין דער נביא, וואָס האָט פאַרלוירן
דאָס וואָרט פון גאָט אויפן וועג צו איך.
איצט שטיי איך אַ פאַרשעמטער אויפן שליאַך,
און וויקל מיין גוף אין זיבן טרויערן.

זאָל איך אָנקלאָפּן און רחמים בעטן,
ווייל כ'בין געקומען אָן אַ טראָפּן טרייסט?
צי זאָל איך וואָגלען, ווי אַ פויגל אָן אַ נעסט,
ביז די מיטן-נאַכט וועט מיך צעטרעטן.

ווינט, דו, אייביקער אומרו פון דער וועלט,
סימבאָל פון טעות און פון וואָגלען —
לאָז טרינקען פון דיינע שוואַרצע לאָגלען
אַ וואַנדערער, ווי דו אָן אַ געצעלט.

בליענדיקער שטערן פון דער נאַכט,
סימבאָל פון בלענדעניש און פאלן —
לאָז דיינע לעצטע גאָלדענע שטראַלן
אַ לייכטונג זיין פאַר מיין שטילער נאַכט.

זינגענדיקע טייכן פון דער ערד,
און אייערע כוואַליעס בליען וויגן-לידער —

לאָזט מיך טרינקן און חלומען אַ מידער
דעם לעצטן חלום, וואָס איז מיר באשערט.

דער לעצטער חלום — דעם נביא, וואָס
פאַרלוירן

דאָס וואָרט פון גאָט — אויפן וועג צו אייך.
און שטייט איצט אַ פאַרשעמטער אויפן שלאַך
און וויקלט זיין גוף אין זיבן טרויערן.

די באלאדע פון יאסער שניידערל, דעם אַלטן באַיאַר

און דער שיינער מאַרושקאַ

זיצט דאָס שניידערל ביים טישל און ניט.
דער לאַמפּ ברענט טונקל. ווי אַ מזמור גייט
די זילבערנע נאָדל אַהין און אַהער.
אין שוואַרצן פענסטער ציטערט דער ווינט.
העי, נעדעלע, ממזר, געשווינדער, געשווינד,
מאָרגן אויף מאָרגן מוז פאַרטיק זיין
דאָס קלייד פון דער שיינער מאַרושקאַ.

זינגט די נאָדל: „ס'וועט זיין, ס'וועט זיין,
אַ פונק, אַ רעדל, אַ זילבערנער שיין
בליצט אויף אין אַ ווינקל. — צוויי פאַרבאַ-
כענע הענט.

די שיינע מאַרושקאַ, ער האָט זי דערקענט,
זי בעט זיך: „שניידערל גוטינקער, ניין,
איך וועל צו דער חופּה קיינמאָל נישט גיין
מיטן אַלטן באַיאַר דעם תּרח.

צערינען דאָס בילד. אַ בלאַ געוויין
שוועבט דורכן צימער און וויל נישט פאַרגיין.
שטייט דאָס שניידערל, קלערט און באַקלערט.

א בלענדעניש נאך נישט געזען און געהערט.
 געזען און אוועק אין נאכט אריין.
 און מאַרגן, מאַרגן מוז פאַרטיק זיין
 דאָס קלייד פון דער שיינער מאַרושקאַ.

זיצט ווידער דאָס שניידערל ביים טישל און נייט.
 דער לאַמפּ ברענט טונקל, ווי אַ מזמור גייט
 די זילבערנע נאָדל אהין און אַהער.
 אין שוואַרצן פענסטער ציטערט דער ווינט:
 העי, נעדעלע, ממזר, געשווינדער, געשווינד-
 מאַרגן, אויף מאַרגן מוז פאַרטיק זיין
 דאָס קלייד פון דער שיינער מאַרושקאַ.

אַן עפן די טיר, — פאַרן שניידערל שטייט
 דער אַלטער באַיאַר, די וואָנצעס פאַרשנייט.
 „שוין פאַרטיק, זשירעק, דאָס חתונה-קלייד?
 די כלה וווּ איז? פירט די כלה אַריין!“
 אַ מורמל פון שטימען, רויט פאַקל-שיין,
 די כלה וווּ איז? — די כלה איז דאָ,
 אַ בלייכע און שלאַנק, ווי די מיטן-נאַכט-שעה
 שטייט זי צעוואָרפן די ווידענע צעפּ-
 מאַסקעט ביים פענסטער, ביים טיר, און אויף
 טרעפּ —
 דאָס שניידערל שטייט בלייך ווי די וואַנט,
 און ס'ציטערט דאָס קלייד אין זיין מאַגערער
 האַנט!

און ס'דונערט אַרויס דער אַלטער באַיאַר:
 „וואו זענען די קלעזמער? וווּ ביסטו, מיין נאָר?
 אַ פריילעכס ווער גייט?“
 ס'ציטערט דער פידל

ס'כליפּעט די פלייט

און שווער ברומט דער באַט
און ס'דרייט זיך דאָס שטיבל, דער מאַרק און
די גאַס
און דאָס שניידערל אויך אין דער האַנט נאָך
דאָס קלייד
דרייט זיך אין רעדל, וואָס דרייט זיך און דרייט.

און ס'טופּעט מיט שטיוול דער אַלטער באַיאַר,
„פריילעכער, קלעזמער! וווּ ביסטו, מיין נאָר?
געשווינדער, געשווינד
אַריין אין דעם רעדל, דאָס ווייב מיטן קינד,
דאָס מיידל, דעם ברונען, דעם פויער, דאָס פעלד,
די ערד און דעם ים, און דעם חלום די וועלט,
געשווינדער, געשווינד!“

מיר זענען איצט בילדער געצייכנט אויף נאַכט
און צעשויערט אויף ווינט
פון אַ יונגן פּאָעט
אין יאָס דער קרוינשטאַט פון מאָלדאַוואַ.

אילווע, שוועסטער!

אילווע שוועסטער, פאַרלאָז מיך נישט.
צין שאַרפּער אָן דיין בלאַען לאַמטערן
און זאָג: די שטערן, וואָס בליען, זענען שטערן,
און אַלצדינג אויף דער וועלט, איז שיין און גוט.

די הענט, וואָס ברעכן זיך אין דער פינצטער
פאַר קראַנקע טויערן און טויבע ווענט —
זאָג: ס'איז אַ בלענדעניש אַזאָ, וואָס בלענדט,
און פרייד איז פאַראַן אין דער טרער, דער מינדסטער.

די אויגן, וואָס ברענען טרויריקע און טריבע —
זאָג: ס'האַט אַ שד זיי אויסגעטראַכט,
און אויפגעהאַנגן אויפן האַלז פון דער נאַכט.
אין יעדן אויג, איז דאָ אַ פונק כּון ליבע.

זאָג: אלע וועגן פון רעכטס און לינקס,
וועלן צו אַ ליכטיקן סוף דערגיין.
דער צער — איז קיין צער, דאָס געוויין — קיין
געוויין,
און דער ספינקס, וואָס לויערט, איז נישט קיין ספינקס.

אילווע, מאַמע פון דאָן קיבאַט,
פיר מיך צו דיין פרייד און צער אַנטקעגן.

ווייל גלויביק און שטיל זענען אַלע דיינע וועגן,
און נענטער פון אַלעמען צו גאָט.

פאַרביק און שיין איז דיין שלייער, וואָס בלענדט
מיט ליכטיקע פליגל איבער דער וועלט.
און ליכטיק איז אויך דער טייך און דאָס פעלד,
וואָס בליען גלויביק אין דיינע הענט.

ליכטיק און שיין איז דער בעטלער, וואָס שפילט
מיט גלויביקע פינגער דעם אָוונט אויס,
און פאַרוואַנדלט די גאָס אין אַ תפילה-הויז,
ווען איבער זיין לעבן פלאַטערט דיין בילד.

אילוזיע, שוועסטער, פאַרלאָז מיך ניט,
צין שאַרפער אָן דיין בלאַזען לאַמטערן,
און זאָג: די שטערן, וואָס בליען, זענען שטערן,
און אַלצדינג אויף דער וועלט איז שען און גוט.

אָהאַסווער

ווער שאַרט זיך דורך דער נאַכט אַ צינד,
און קען נישט זיין היים געפונען?
ווער גייט אינאיינעם מיטן ווינט,
און שלעפט זיין שאַטן נאָך ווי אַ הונט,
ווען קיין שטערן איז נישט אָנגעצונדן.

איך בין עס, פאַטער געטרייער, איך
וואָס קומט צוריק פון דער פרעמד.
צעריסענע וואונדן, זענען מיינע שיד,
און צעריסן הענגט אויף מיין נאַקעט לייב,
ווי שוואַרצער טרויער, מיין העמד.

איך בין אַוועק פון דיין שטילער שטוב
מיט פרייד אין מיינע האַר.
דעם קוואַל געלעסטערט און אויסגעלאַכט —
איצט טרייבט מיך צוריק די מיטן-נאַכט.
פאַרגיב מיר, פאַטער, פאַרגיב.

— „צי קען דען אויף מיין ליכטיקער-שוועל
רוען דיין מידער קאַפּ?
צי נעמט דען צוריק דער בוים די צווייג?

וואָס פאַלט פון אים אַראָפּ?
גיי ווייטער, וואַנדערער, און שווייג."

— "די מיטן-נאַכט טרייבט מיך אַהער
און דו טרייבסט מיך צוריק.
איז צווישן דער נאַכט און דיר, מיין גאָט,
צעריסן אויף אייביק די בריק?
ווער האָט גערופן אַהאַטווער?"

אַהאַטווער, דער וועג איז דיין קרייץ,
און די שוואַרצע נאַכט-דיין שויס.
איבער דיר צינדן זיך שטערן אָן,
און לעשן זיך ווידער אויס
נאָר אייביק בלייבט דיין צער."

— דאַנאידן, שוועסטער מיינע, הערט!
— דו רופסט אונז, אַהאַטווער?
— דער פאָטער האָט נאָכאַמאָל געשטראָפּט,
דער בלאָער ים בלייבט אייער קרייץ
און מיינער — די בלינדע ערד.

דעם שטנס געבעט

אָוויפֿיל דורות זיך געראַנגלט
מיט דיר, דו, גרויסער האַר פֿון ליכט.
איצט שטיי איך מיט פאַרברענטע פליגל
פאַר דיין ליכטיקן געזיכט.

זאָל זיין אָווי! מיין מלכות ליגט
צעשמעטערט אונטער דיינע פיס.
און יעדער נערוו אין דיר זינגט אויס:
די פרייד פון גובר זיין, איז זיס!

זאָל זיין אָווי! מיין שוואַרצע קרוין
גייט אויס מיט טויזנט קראַנקע שטערן.
און לילית קרייציקט זיך אַצינד —
אַליין, אַליין אויף אירע טרערן.

נעם אָן איר פיין, דו, האַר פֿון ליכט.
דעם פיין פון דער, וואָס א ז געגאַנגען
מיט רויטע פאַקלען דורך די נעכט —
די צעפֿ און ווינט, ווי שוואַרצע שלאַנגען.

נעם אָן דעם פיין פון דער, וואָס האָט
אין דיר געגלויבט און דיך געלעסטערט.

אין ווילדע נעכט צו דיר געבענקט,
און מיטן גיהנום זיך געשוועסטערט.

אָ האַר פון ליכט, איך קני פאַר דיר.
נאָר זי מיין ווילדע טאָר ניט קניען.
לעש אויס דעם צער פון אירע האָר,
און לאָז דיין שמייכל אויף איר רוען.

אין אירע אויגן צין די פרייד,
אירע אויגן פינצטערע און טריבע.
דיין גנאָד, דיין גנאָד פאַר מיר — אָ, האַר,
און פאַר מיין ווילדער, שענק דיין ליבע.

אָ האַר פון ליכט, אין דיין גבול
פון הייליקייטן און איקאָנעס
טו אָן דיין שיר-השירים-קרוין
דער זינדיקסטער פון די מאַדאָנעס.

אין שפיל

מיין בלייכע געשטאַלט אין נאַכטישן שפיגל,
וואָרט אויף אַ וואָרט, אויף אַ נס.
וואָרט שוין דעם דריטן מעת לעת,
אז עמעץ זאָל קומען, צעברעכן דעם ריגל,
און אָנטאָן איר דינע דורכזיכטיקע פליגל,
און זאָגן: איצט פלי און פאַרגעס.

פלי און פאַרגעס אָן דעם צער,
וואָס האָט דיך געפענטעט אין גלאַז.
באַריר מיט די אייגענע הענט
די גאַלדענע שטערן אין רוים.
באַטרעט מיט די באַרוועסע פיס
דאָס אויסגעחלומטע לאַנד,
און קוש מיט די דורשטיקע ליפן
דיין רייפע אַנטפלעקונג פון טרוים.

אויף יענער זייט שפיגל קלאַפט רואיק דער
זייגער

צען... עלעף... און צוועלף...
העלף, גאָט מיינער, העלף
ס'קלינגן אָפּ טריט אין דער נאַכט —
ווער גייט?

א געשטאַלט באַוועגט זיך —
זי לאכט

אַ, פרייד?
נענטער און נענטער, —
איך פיל שוין דער זוים פון איר קלייד
בארירט מיך.

אַ, ניין!
זי גייט און פאַרגייט
און לאָזט מיך אליין
מיט דער נאַכט, מיטן ווינט, מיט געוויין.

מיין בלייכע געשטאַלט אין נאַכטישן שפיגל,
וואָרט אויף אַ וואָרט, אויף אַ נט
וואָרט שוין דעם דריטן מעת לעת,
אַז עמעץ זאָל קומען, צעברעכן דעם ריגל,
און אָנטאָן איר דינע דורכזיכטיקע פליגל,
און זאָגן: איצט פלי און פאַרגעס!

ד ע ר נ ב י א

גראָב דיינע נעגל אין דיין אויג און לאָז דאָס ווייסל רינען.
ס'האָט דיין אויג דעם שיין-סם פון דער וועלט אין זיך געזויגן.
נאָר אין דיין בלינדקייט גליען וועט אַ רויטער פייער-בויגן
און פון דיין בלינדקייט קיינמאָל נישט קיינמאָל נישט אַנטרינען.

דאָס קין-צייכן פון דער וועלט, איז עס, וואָס ברענט פון אייביק
ס'האָט זיך געשפיגלט אין דיין אויג און וועט שוין נישט פאַרגיין.
נאָר דיין געוויסן קוקן וועט אין צייכן און וועט זען:
אַ חיה לעקט אַ שטיקל ערד פון גביא-בלוט נאָך קלייביק.

דו לאַכסט? דאָס זוכט דער שרעק אין דיר פאַרטויבונג.
דעק אויף דיין פיין און לאָז די ווייטקייט זי דערהערן.
און ס'וועט די אייביקייט זיך פון דיין פיין אָפקערן.
זאָל כאַטש דיין פאלן זיין אַ אַטעם פון דערהויבונג.

און אויף דיין קאָפּ שיט אַש און שטרוי און מורמל צו די ווינטן:
גאָט האָט זיין אַטעם אָפגעקערט און ס'איז זיין גייסט אַנטרינען.
איך בין אַ הפקר-בלאָט צו ערד און שטויב געבינען.
און מיין נשמה ציטערט פאַר די טיפע גיהנום-גרונטן.

און אין דעם ליגן-נעץ וואָס דיין לעבן אויסגעצויגן.
זאָל כאָטש דער ציטער אמת זיין און ער וועט זיך דערהויבן.
באהעפטן מיטן אורקוואַל זיך, אַ פונק פון ריינעם גלויבן.
פאַר דיין פאַרבליצטער הייליקייט וועסטו דעם קאַפּ אָנבויגן.

די באַלאַדע פֿונם פֿאַרלוירענעם שעפּאַלע

אַמאָל איז געווען אַ פּאַסטוכל,
איז אים פֿאַרלוירן געגאַנגען אַ שאָף.
גייט ער באַרג אַרויף, גייט ער באַרג אַראָפּ,
טרעפט ער אַן אַלטן רב.

—רב, רב, אַלטער רב,
כ'האַב אַ שעפּאַלע פֿאַרלוירן,
אַ שעפּאַלע אַ קליינס, אַ אומעדיקס, אַ שענס
האַב איך אָנגעווירן.
טריילי האָט עס געהייסן,
ווי אַלע פּאַסטוכער ווייסן.

גלעט דער רב די ווייסע באַרד,
גלעט זי און גלעט.
און אָט, וואָס ס'האַט דער אַלטער רב
צום פּאַסטוכל גערעדט:
—פֿאַרלוירן, איז פֿאַרלוירן.
אַלעמאָי אַ שטערן—ער בליצט און שיינט,
אין אָט — שוין אָנגעווירן."

גייט דאָס פּאַסטוכל, גייט און גייט,
קומט עס צו אַ גאַרטן.

זעט ער אַ מיידל אין סאַמע ווייס,
 צווישן די בלומען דאָרטן.
 — „מיידל, מיידל אין סאַמע ווייס,
 כ'האַב אַ שעפּאַלע פאַרלוירן,
 אַ שעפּאַלע אַ קליינס, אַ אומעטיקס, אַ שענס
 האָב איך אָנגעווירן.
 טרילילי האָט עס געהייסן,
 ווי אַלע פאַסטוכער ווייסן.“

זאָגט דאָס מיידל אין סאַמע ווייס:
 — „פאַרלוירן איז פאַרלוירן,
 אַלעמאַ, אַ בלום — זי בליט און בליט,
 און אַט — שוין אָנגעווירן.“

גיט דאָס פאַסטוכל, גיט און גיט,
 טרעפט ער אַ בעטלער אָן אַלטן:
 אַלטער בעטלער, צו וויסטו ניט,
 וווּ מיין שעפּאַלע ליגט באַהאַלטן?
 דער בעטלער איז אליהו הנביא געווען,
 האָט ער אים ביי דער האַנט גענומען.
 זענען זיי געגאַנגען אַ טאָג, אַ נאַכט,
 ביז זיי זענען צו אַ פעלד געקומען.
 פון סאַמע גאָלד איז דאָס פעלד געווען,
 אַ זילבערנער טייך אינמיטן.
 און אויפן פעלד האָט דאָס שעפּאַלע געטאַנצט,
 ביז דער טאָג האָט זיך געביטן,

האָט אליהו הנביא אַזוי געזאָגט:
 אומזיסטיקע טרערן רינען.

פארלירט אַ פאסטוכל זיין שעפאלע אין פעלד
האָט עס גאָט ברוך הוא געפונען.

פארלירט אַ פאסטוכל זיין שעפאלע אין פעלד
האָט עס גאָט ברוך הוא געפונען."

ווייטע באלאדע

א רויטער פויגל שניידט דורך די נאכט,
און לאנג פאלט זיין שאַטן איבערן סטעפ.
ס'בלוטקט דער שאַטן. געצלמטע צעפ.
געשפענסטישע, ווייסע, געפייניקטע בערד.
ס'וויינט א באַנדורע. ס'הירזשעט אַ פערד
מאָנאָטאָן און פארצויגן אין ווינט אַריין.
שפילן רעפלעקסן פון בלוט און פון וויין —
העי, באַטיושקא פּעטליוראַ!

— זע מאַמעשי, זע דעם פויגל, וואָס פליט!
איז ער פון פייער, איז ער פון בלוט?
ס'טריסן די פליגל מיט טרערן.
— זיי רואיק קינד! זיי שטיל און שווייג.
— ווער גייט? ווער באַוועגט? — אַ דערשראָקענער
צווייג

באַרייט פון דער נאכטיגאַלס טרעלן.
— וואָרג אים אָפּ, וואָרג אים אָפּ, דעם סאַלאָוויי!
— זיי האָבן דערהערט, אָט קומען זיי.
— ס'ציטערט די ערד אונטער זייערע טריט,
— באַשירם אונז, גאָט, באַשירם! באהיט!
— העי, גאָט פון ישראל!

ס'פֿיבערט, ס'איז קאלט. העי, וואַניושקא!
 העי, שאַרפער דאָס פייער געצונדן.
 פונקן שפּריצן גאָלדיק און רויט.
 די פערד צו די שטאַמען געבונדן.
 ווערן באַגאַסן מיט פייער און שיין.
 די באַנדורע פאַרשיכורט פון בלוט און פון וויין.
 כליפעט אי טרויריק אי פריילעך —
 העי, באַטיושקא פעטליורא!

זע, מאַמעשי, זע דאָס פייער, וואָס ברענט,
 און ווינקט אונז אהינצו צו גיין.
 — זיי רואיק, קינד, דאָרט פייערט דער טויט.
 — פאַרקריכט אין די שאַטנס. דער שיין פאַלט אויף
 אונז.

מען וועט אונז נאָך תכיף דערזען.
 — ווער פיבערט? ווער וויינט? — ס'וויינט דער ווינט.
 וואָס קען זיך קיין אָרט ניט געפונען.
 — וואַרגט אים אָפּ! וואַרגט אים אָפּ, זיי האָבן דערהערט.
 וואו וועלן מיר איצטער אַנטרינען?
 העי, גאָט פון ישראל!

ס'צאנקט דאָס פייער אין ווייטן סטעפּ,
 און ס'ציטערן בלוטיקע פונקן.
 פלאַקערן אויף מיט אַ גרינלעכן שיין.
 און ווערן אין חושך פאַרזיגן.
 „העי, וואַלגא, וואַלגא!“ — ברייט און שווער,
 שטורעמט דאָס ליד איבערן סטעפּ אהער.
 די לבנה בליצט אויף — אַ צעשטאַכן אויג.
 דער סטעפּ ווערט געשפענסטישער, בלאַסער.

— ווער גייט? ווער באוועגט? — די נאכט אליין
קרייזיקט זיך איבערן וואסער.
— העי, באטיושקא פעטליורא!
— העי, גאט פון ישראל!

די באלאדע פון פעטליורא

אונטער יאנקעלעס וויגאלע,
ליגט געקוילעט דאס גאלדענע ציגאלע —
ס'איז די שעה פון בלוט און געשפענסטער.

פון קלויסטער ציטערן מיטן-נאכט-קלאנגן —
די צוועלפטע שעה האָט זיך אויפגעהאָנגן,
און פעטליורא שטייט ביי דעם פענסטער.

—״וואָס וויל ער, דער פינצטערער היידאָמאַק
מיט דער קרומער שווערד. מיט דער שאַרפער
האַק?

וואָס וויל ער פון אונז האָבן?

—״ער איז געקומען פון דער ווייט אהער,
און וויל אַ לאַפּעטע און ניט מער —
דיין טויטן טאָטן צו באַגראָבן.

—״שוואַרצע פייגל פון דער נאַכט,
צעוואָס האָט איר פעטליוראן אַהער געבראַכט
מיט די בלוטיקע הענט. מיט די פינצטערע
אויגן?

— ער שטייט און בעט מיט אַ טרויריקן בליק:
שענקט מיר אַ שטריק, אַ שטיקל שטריק —
אַ צי — און מיין האַלז איז פאַרצויגן.

— זאָל ער גיין, וואו ס'גייט דער ווינט,
וואו די נאַכט ווערט מגולגל אין קרעציקע הינט —
אַזוי זאָל ער מגולגל ווערן.

אין יעדער נאַכט, אין דער שעה פון בלוט,
אין דער שעה פון אונזער דערשלאָגן געמיט,
זאָלן אים ברענען אונזערע טרערן.

שוואַרצבאַרד-באַלאַדע

איבערן נאַכטישן תפיסה-פענצטערל,
ציטערן ווייסע, פאַרפייניקטע בערד,
און וועקן דעם שאַטן, וואָס ליגט פאַרמאַטערט —
אַ געקרייצטער אויף נאַכטישער ערד.

„פּראָסקוראַוו! פּראָסקוראַוו!
מיר זענען די וויזיע פון שטעט אָנגעצונדענע,
די וויזיע פון שרעק איבער חרובע ווענט.
מיר זענען געקומען מיט ווינטן צעפליען,
צו קושן דיין צער און צו בענטשן דיין טוען, —
הער, ווי מיר קלאָפן,
און בעטן מיט קראַנקע פאַרוואַנעטע ליפן:
שענק אונז אַ טראָפּן
פון בלוט, וואָס פיבערט, ווי רויטער בורשטין
אויף דיינע בלייכע, יידישע פינגער.“

איבערן נאַכטישן תפיסה-פענצטערל,
פלאַטערן ווייסע מיידל-געשטאַלטן.
די בריסטן צעביסן, אַנטבלייזט קעגן נאַכט,
כליפּען זיי טרויריק אַריין דורך די שפּאַלטן.

פראַסקוראַוו! פראַסקוראַוו!
 מיר זענען די וויזיע פון בלוט און שגעון
 אויף טונקלע אוקראַינישע סטעפּעס געצונדן.
 די וויזיע פון דער הייליקער יונגפרוי,
 וואָס הענגט אַ געשענדטע צום שאַנד-סלופ
 געבונדן.

הער, ווי מיר קלאַפּן,
 און בעטן מיט קראַנקע, פאַרפעסטיקטע אָטעמס:
 שענק אונז אַ טראַפּן
 פון בלוט, וואָס פיבערט, ווי רויטער בורשטין
 אויף דיינע בלייכע יידישע פינגער.

איבערן נאַכטישן תּפּיסה-פענצטערל,
 צינען אָן קינדער די קרוין פון טרויער,
 און וויינען מיט שוואַרצע עלעגישע אויגן
 אַריין זייער צער אין דער נאַכט און דער
 בלויער:

„פראַסקוראַוו! פראַסקוראַוו!
 מיר זענען דיין אייביק אומזיסטיקער קרבן.
 געקרייציקט אין חלום אויף אונזערע וויגן,
 מיר האָבן געזען דער מאַמעשיס בריסטן
 צעוואַרפן אויף מיסטן און הקדשן ליגן.
 הער, ווי מיר קלאַפּן,
 און בעטן מיט בלייכע, דערשראָקענע ליפּן:
 שענק אונז אַ טראַפּן
 פון בלוט, וואָס פיבערט, ווי רויטער בורשטין
 אויף דיינע, בלייכע יידישע פינגער.“

די באלאדע פון די וועגן

איבער גראָע וועגן פאלט די נאכט.
ווי אַ רויטער כשוף-לאָמפּ ברענט לבנה אויף
איר שטערן.

און די קרומע, גראָע וועגן הערן,
ווי דער אומזין דורך די בוימער לאַכט.

גיט אַ וואַנדערער, זיין טריט איז מיד,
זיין קלייד איז שוואַרץ, ווי זיינע האָר, וואָס
שפילן מיטן ווינט.

און ס'וויינען זיינע טריט מיט טרערן פון אַ
קינד.

וואָס בענקט און בעט ביים וועג אַ וויגנליד.

און ס'זינגט דער ערשטער וועג:
דער שטויב, וואָס בליט אין מיינע האָר,
דאָס איז דאָס וויגנליד, וואָס האָט געבליט
אין דיין מאַמעס אויג. נעם מיט דעם שטויב
דורך דינע איינזאמע, וואָגליקע יאָר.

און ס'זינגט דער צווייטער וועג:
דער שטויב, וואָס בליט אין מיינע האָר.

דאָס איז דער טרוים וואָס האָט געבליט
אין דיינע אויגן. נעם מיט דעם שטויב
דורך דיינע איינזאַמע וואַגלדיקע יאָר.

און ס'זינגט דער דריטער וועג :
דער שטויב, וואָס בליט אין מיינע האַר,
דאָס איז דער טונקל-גראַעזער טוד,
וואָס וועט פאַרווישן דיינע טריט,
און וועט באַהעפטן דיך מיט גאָט,
און גאָט — איז פרייד.

איבער גראַע וועגן פאַלט די נאַכט.
ווי אַ רויטער כשוף-לאַמפּ ברענט לבנה אויף
איר שטערן.

און די שטילע, גראַע וועגן הערן,
ווי די פרייד אַדורך די בויער לאַכט.

די באַלאַדע פון דער נאַכט.

האַט איינער דעם קאַפּ צו דעם צווייטן געטוליעט,
און איינער האָט שטיל די פאַרוויאַנעטע ליפּן געעפנט
און דערציילט... און דערציילט... ווי דערשראָקענע האָזן,
האָבן די ווערטער זיך שטיל אין דער פינצטער
פאַרלוירן.

מיט שנעלע דערשראָקענע טריט, האָט די טיר זיך
געעפנט.

פאַר זיי איז די נאַכט אַ פאַרווירטע געשטאַנען,
און הינטער איר האָבן זיך ווילדע געשרייען געצויגן
פון היסטערישע קינדער און דערשראָקענע מאַמעס.

„זי האָט אונזער חלום פאַרווירט, די שוואַרצ-ווילדע
בעסטיע.

פאַרביקע שטערן האָט זי אין אונזערע טרוימען געצינען,
זענען די פאַרבן דורך אונזערע בלוטן געריגען
און די בלוטן פאַרסמט.“

האַט איינער די האַק אויפגעהויבן,
די האַק, וואָס איז ביי דער זייט אים געלעגן.

א הויב! און דער קאפ פון דער נאכט האט אַוועק
זיך געקוילערט
דורך רוים און דורך וואַלקנס און בלוטיקע שפורן
געלאָזן
פאַר דער אייביקער בענקשאַפט און דעם אייביקן
טרויער.

ב א ל א ד ע

ווען די פינצטערניש נידערט אַראָפּ פונעם קלויסטער-באַרג
און די לעצטע טראָפּנס זון אין די פענצטער פאַרלעשן זיך,
פאַרהאַקן זיך טויערן, טירן און לאַדנס,
און מענער, ווייבער און קינדער
איילן דערשראָקן אַהיים און צינען אָן גראַשנדיקע פייערן
פאַר די אייגענע ווינקלען און מורמלען מיט פאַרוויאַנעטע ליפּן:
"אויך דאָס איז ליכט!"

נאָר אויף דער לעצטער גראַער שוועל פון שטעטל
זיצט אַ דולע געשטאַלט מיט אַ זאַק אויף די לענדן,
און זיין שניי-ווייסע באָרד שמייכלט טרויריק אַקעגן
דער פינצטערניש וואָס נידערט פון קלויסטער-באַרג אַראָפּ,
און פלוצעם הייבט ער זיך אויף און מיט זינגענדיקע טריט
און מיט הענט צעשפרייטע אויף אַש-גראַען ווינט,
גייט ער איר, ווי אַ נביא זיין גאָט אַקעגן.

און די פינצטערניש דערקענט איר אָרעמען ברודער,
וואָס האָט גיט מער אויף דער וועלט ווי אַ קבר, וואָס וואַרט
אויף אים.
קושט זי זיין האַרץ און ווישט אָפּ פון זיין שטערן די קנייטשן,
און לעגט אין זיין געלער פאַרוויאַנעטער האַנט אַריין,
איר גאָלדענעם שליסל.

עפנט די דולע געשטאלט אויף דעם נאכטישן פאלאץ.
און נעמט ארויס דעם גאלדענעם לבנה-שפיגל.
און מיט א קינדישער פרייד שפיגלט ער אָפּ אירע שיינען
אין די שוואַרצע פאַרלאָשענע פענצטער.

אָ גאלדענער שפיגל אין האַנט פון מיין דולן ברודער,
גיי ניט דורך מיין פענצטער אָן אַ שיין פון ליבע און חלום,
גיי ניט דורך מיין פענצטער אָן אַ שטראַל פון דיין שיינעם דעליר.

Quo vadis?

דער האַרבסט דער לעצטער און דרייצנטער אָפּאַסטל
האַט אויפן קרייז-וועג זיין האַר באַגעגנט:
— Quo vadis, domine?

— כ'גיי הערן די ווידוי פונעם זילבערנעם טייך,
און דאָס שוואַנענליד פון די גאַלדענע שטערן,
וואָס לעשן זיך אין זיינע פאַלדן.

און דער האַרבסט האָט געזען, אַז קריסטוס פנים איז ליכטיק.
כאַטש דער אָוונט האָט זיינע טונקלע נעצן אויסגעשפּרייט
און טרויריק און מיד איז די האַנט, וואָס רוט אויף זיין האַרץ.
האַט ער געקושט דאָס ליכטיגע קלייד פון זיין גאָט
און געמורמלט: האַר, איך גיי מיט דיר!

און די וועגן האָבן געפיבערט אונטער די שטילע אָוונטיקע טריט
פון דעם יונגן גאָט און זיין אַלטן אָפּאַסטל
און אַז זיי זענען צום ברעג פון טייך צוגעקומען,
האַט קריסטוס באַרירט מיט אַ פינגער דעם זילבערנעם שפיגל,
און שטיל זיך איינגעהערט.

און אַ טיף געוויין האָט פון דער טיפקייט זיך געצויגן,
און געזוכט דאָס האַרץ פונעם הימל און פון דער אייביקייט.
און דאָס געוויין האָט דערמאָנט אָן אַ בלאַנדזענדיקן האַרן אין
נאַכטישן סטעפּ

און אָן דעם צעבלוטיקטן פאל פון אַ פויגל.

און דער האַר האָט געפרעגט זיין נביא :
גלויבסט ?

האָט דער נביא זיין קאָפּ געבויגן און געענפערט :
— כ'גלויב !

האָט קריסטוס דריימאַל אויסגעצייכנט נאָכאַנאַנד
אַ צלם איבערן זילבערנעם שפיגל פונעם טייך :
„כ'וויל הערן דאָס ליד פון פּרילינג !“
האָבן פון דער טיפקייט שמעטערלינגן אויפגעפלאַטערט,
און פאַרלאָשענע שטערן האָבן אויפגעציטערט,
און יעדעס אָפּגעריסענע בלאַט האָט באַהעפט זיך מיט זיין צווייג,
און יעדער זורובער גלויבן האָט באַהעפט זיך מיט זיין גאָט,
און אין יעדן קראַנקן האַרץ האָט אַ קלאָרע נאָכטיגאַל געזונגן.

און דער האַר האָט געפרעגט זיין נביא :
— גלויבסט ?
און דער נביא האָט שטאַרבנדיק געענפערט :
— כ'גלויב !

א י נ ה א ל ט :

ו י י ט

	פ א ר ו ו א ר ט
1	עפן ברייט דעם טויער
2	צוויי בלאַע שוואַלבן
3	מיידל-פאַרטרעט
5	באַלאַדע פון די שבת-ליכט
7	ביים דניעסטער
9	דער פרעמדער
10	דער מאַנאַך
11	דער זינדיקער
12	די באַלאַדע פון דעם כלה-שלייער
14	בעל שם
15	Ecce
17	כ'בין דער אָוונט
19	אויף טונקלע טרעפּ
21	האַרבסטיקע לאַנדשאַפט
22	באַלאַדע פונם ווייסן ברויט
24	שטערן אויפן דאַך
25	דער משולח
26	די מאַמע
27	Memento mori
29	די באַלאַדע פון די טעותן
31	איבערן גאַרטן.
32	דער פרעמדער אורח
33	די באַלאַדע פונם ווייסן שיין
35	פאַראַן אַ שעה
36	נאַכט, אויפן שוואַרצן טראָטואַר
37	גוט נאָריגן
38	גליק

40	די באלאדע פון די דריי ווייטע טויבן
42	טרויריק ליד
44	נאע דער ציגיינער
46	י א ס
48	גאלדפאדעניאדע
51	זבארושעריאדע
54	אָקטאָבער באלאדע
57	געבורט
59	אהער
61	אליין
63	עקידת יצחק
64	רבקה
65	יוסף
66	דוד המלך
67	דער פאטריאך
68	זי באלאדע פון דעם לייזן
70	די באלאדע פונם אלטן גלח...
73	זי באלאדע פון אלטן קאבנאר
75	באלאדע פון די שמייכלען
76	ה א נ ט
77	ט י ל ו ע ט
78	ביים וועג
80	גאלגאטא
82	אָוונט
84	פריילינג אין פארק
86	דעררוטונג
88	אָוונט אין שפיגל
90	ווייטע לאנדשאפט
92	Surdino
94	סערינאדע
96	באלאדע פונעם אלטן היידוק
98	באלאדע פון דער זינד
100	באלאדע פון די פאָרעם
103	באסאראבישע אידילע
105	אין צרעסט

107	אין צוג
109	פריילינג
111	אין פענסטער
113	באלאדע פון דער ווייטער שוועסטער
115	באלאדע פון די בריגאנטן
118	כ׳עפן מיינע אריגן
120	צווישן קאסעוון און קיטעו
122	פון יעדן שטיין
124	ס׳האט די גאכט
126	דאָס וואַסער טונקלט
128	א בינטל האַלץ
130	באלאדע פון גאָסן מיידל
131	באלאדע פון רוטן פייגערל
134	שטילקייט
136	דו
138	לעש אויס
139	אין מיינע קאַרענט
141	לבנה
142	ליבט
144	דער נביא
146	באלאדע פון יאָסער שניידערל
149	אילווייז, שוועסטער!
151	אַהאַסווער
153	דעם שטן׳ט געבעט
155	אין שפּיל
157	דער נביא
159	באלאדע פון פאַרלוירענעם שעמאַלע
162	ווייסע באלאדע
165	די באלאדע פון פעטליראָ
167	שוואַרצבאָרד באלאדע
169	די באלאדע פון די וועגן
171	די באלאדע פון דער גאָכט
172	באלאדע
174	Quo vadis
180	תקן טעות

H. Kundera

תקון טעות

דארף זיין:	שטייט:	זייט שורה	
קום און לאַמיר גיין	קום און לאַמיר גייען	20	1
אז איך זאָל מיין מאַמעס...	אז איך זאָל מיינע שבת ליכט	8	5
אַ מידער וואַסער פויגל-פלי	אַ מידער ווייסער פויגל פלי	7	7
און ס'לויפן קינד און טייך.	און ס'לויפן קינד און קייט	11	10
און עפּיס כּשופּט/ פיבערט...	און עפּיס כּשוף פיבערט...	4	11
ווער וועט מיר דעם שלייער..	ווער וועט איר דעם שלייער...	4	12
נאָר געזונגן און געלאכט	נאָר געזונדיקט און געלאכט	16	15